GEMEENTE VIJFHEERENLANDEN

2e bestuursrapportage 2026

5 november 2026

Inhoudsopgave

1. Leeswijzer 4

2. Inleiding 8

3. Programma A – Bestuur, dienstverlening en organisatie 11

3.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording 11
3.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000) 13
3.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma A 14
3.4 Prestatie-indicatoren 16

4. Programma B – Beheer en gebruik openbare ruimte 18

4.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording 18
4.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000) 20
4.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma B 23

5. Programma C – Sociaal domein 24

5.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording 24
5.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000) 29
5.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma C 35
5.4 Prestatie-indicatoren 37

6. Programma D – Ruimtelijke ontwikkeling 40

6.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording 40
6.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000) 46
6.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma D 51
6.4 Prestatie-indicatoren 55

7. Programma E – Ontplooiing 58

7.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording 58
7.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000) 60
7.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma E 63
7.4 Prestatie-indicatoren 65

8. Programma F – Financieel gezond 66

8.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording 66
8.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000) 68
8.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma F 75
8.4 Prestatie-indicatoren 77

9. Begrotingswijziging 80

Bijlage 1: Overzicht af te sluiten kredieten en overzicht nieuwe en te wijzigen kredieten 81
Bijlage 2: Overzicht structurele effecten 82
Bijlage 3: Treasury: rente en afschrijvingen 83
Bijlage 4: Monitoring ombuigingsmaatregelen 2026 – 2029 86
88

1. Leeswijzer

De bestuursrapportage is opgebouwd volgens de programma's uit de begroting.

Per programma

Beleidsinhoudelijke verantwoording

De beleidsinhoudelijke verantwoording geven we via een resultaatmonitor vorm. Hierin benoemen we de resultaten die we in 2026 willen bereiken.
In de resultaatmonitor staat of het resultaat volgens planning verloopt, binnen het budget blijft, wat de ontwikkelingen zijn en of er voldoende capaciteit is. Dit gebeurt met een stoplicht:
groen wanneer het volgens planning en budget verloopt en er voldoende capaciteit is;
oranje wanneer er risico's zijn dat we de planning dit jaar niet halen en/of het budget dreigen te overschrijden en/of er capaciteitsproblemen kunnen ontstaan;
rood wanneer we het resultaat dit jaar niet halen en/of het budget overschrijden en/of niet genoeg capaciteit hebben.

De toelichting legt uit wat er aan de hand is en wat de laatste stand van zaken is.
Aan het begin van de programma's geven we alleen de afwijkingen weer. De resultaten die volgens planning en budget verlopen vermelden we aan het einde van de programmaverantwoording. Die worden weergegeven zonder verdere toelichting.

Per programma geven we de belangrijkste mutaties op de budgetten weer en geven we aan of een afwijking incidenteel of structureel is. Om een referentiekader te bieden voor die mutaties hebben we per programma een tabel opgenomen met totalen aan baten en lasten.

Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Vijfheerenlanden 2026

In de financiële verordening staan de uitgangspunten voor het financieel beleid, voor het financiële beheer en voor de inrichting van

de financiële organisatie. Het college informeert de gemeenteraad met deze bestuursrapportage over de realisatie van de begroting van de gemeente over de eerste acht maanden van het lopende jaar. Deze bestuursrapportage bevat een uiteenzetting over de uitvoering en het bijstellen van het beleid en een overzicht met bijgestelde ramingen. De afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van de begrotingsposten en investeringskredieten in de begroting worden als volgt verwerkt:

- afwijkingen kleiner dan € 25.000 worden niet toegelicht aan college en raad;
- afwijkingen tussen € 25.000 tot € 50.000 stelt het college met toelichting vast maar worden verder niet toegelicht aan de raad;
- afwijkingen vanaf € 50.000 worden, met toelichting, via de bestuursrapportage ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd.

Budgetneutrale mutaties

Een deel van de mutaties in de begroting heeft te maken met verschuivingen van budgetten van het ene naar het andere programma. Omdat de gemeenteraad haar budgetrecht uitoefent op programmaniveau, leggen we deze voorstellen ter instemming aan de gemeenteraad voor. Het totaaleffect op het saldo van de begroting van de budgetneutrale wijzigingen is natuurlijk nihil.

Kritische Prestatie Indicatoren (KPI’s)

Tijdens de behandeling van de 1e bestuursrapportage 2026 in de commissie Algemene Zaken van 25 juni 2026 en de raadsvergadering van 2 juli 2026 is gesproken over de doorontwikkeling van de KPI's. Daarbij is aangegeven dat met de auditcommissie in gesprek wordt gegaan over de gewenste indicatoren en de informatiebehoefte van de raad. Op basis daarvan vinden aanpassingen plaats. In afwachting van deze nadere uitwerking worden nu nog de eerder vastgestelde KPI’s gehanteerd.

Reserves

Er zijn mutaties die worden gedekt door onttrekkingen aan reserves dan wel worden gestort in reserves. In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat de gemeenteraad bevoegd is om besluiten te nemen over reserves. Daarom wordt dit als afzonderlijk beslispunt aan de gemeenteraad

voorgelegd. Dit voorstel heeft betrekking op mutaties in de reserves huisvesting specifieke doelgroepen en integratie, reserve sociaal domein, volkshuisvesting en investeringsagenda Het Goede Leven en de algemene reserve grondexploitaties.

Investeringen

In een programma kan een apart kopje zijn opgenomen voor investeringen. Hierin wordt voorgesteld om beschikbare kredieten te verhogen of te verlagen, of om een krediet beschikbaar te stellen. Deze voorstellen worden via een afzonderlijk beslispunt vastgesteld. De extra kapitaallasten die ontstaan door verhoging van de kredieten worden verwerkt in de begroting 2027 en verder. In deze rapportage hebben de voorstellen betrekking op het voorbereidingskrediet sportcomplex Hei- en Boeicop, een extra krediet Glasblazerij en de verlaging van het investeringskrediet voor de vervanging van laptops en toebehoren 2026.

Voorzieningen

In deze rapportage wordt een voorstel gedaan met betrekking tot voorzieningen. Dit voorstel heeft betrekking op een mutatie van de voorzieningen wachtgeldregeling wethouders, riolering en afvalstoffenheffing.

Begrotingswijziging

Alle mutaties van de programma's staan in een tabel voor een begrotingswijziging, de tabel begrotingswijziging. Deze vormt de basis voor het beslispunt om de begroting te wijzigen.

Bijlage 1 Overzicht af te sluiten restantkredieten en overzicht te wijzigen kredieten

Uit de bijlage blijkt dat we voorstellen om 12 kredieten af te sluiten en van 3 kredieten het budget te wijzigen. Via een apart beslispunt stelt de gemeenteraad de mutaties op de investeringen vast.

Bijlage 2 Overzicht structurele effecten

In deze bijlage staan de structurele effecten opgenomen. De mutaties worden meegenomen bij het opstellen van de begroting 2027 - 2030.

Bijlage 3 Treasury: kapitaallasten en dividend

In deze rapportage is een aparte bijlage over treasury opgenomen. Hierdoor kunnen afschrijvingen, rente en dividend in samenhang

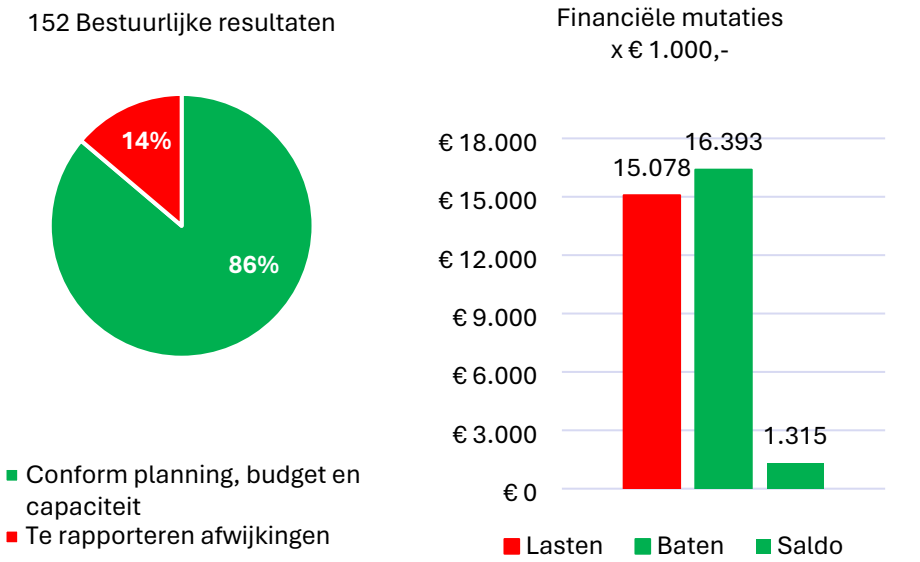
worden toegelicht, wat een duidelijker beeld geeft dan wanneer deze onderwerpen per programma afzonderlijk worden beschreven. De financiële effecten zijn verwerkt in de programmatabellen, maar worden daar niet verder toegelicht. De inhoudelijke toelichting is opgenomen in bijlage 3.

Bijlage 4 Monitoring ombuigingsmaatregelen 2026 - 2029
In de bijlage is een overzicht opgenomen met de stand van zaken met betrekking tot de opgenomen ombuigingen in de begroting 2026.

2. Inleiding

In de bestuursrapportage wordt gekeken naar beleid en financiën. Dit gebeurt aan de hand van de stand van zaken op 1 september 2026.

2e Bestuursrapportage 2026: beleid en resultaat

In de monitor zijn 152 te bereiken resultaten uit de begroting 2026 verwerkt. Deze worden gebruikt om college en directie stelselmatig op de hoogte te houden van de voortgang van de uitvoering van de begroting. Het college gebruikt deze monitor nu om de gemeenteraad te informeren over diezelfde voortgang. Uit de stand van zaken blijkt dat op 1 september 2026 94 van de geformuleerde resultaten volgens planning en budget verlopen en dat 36 resultaten zijn afgerond. Bij 22 resultaten is er een afwijking te melden.

In onderstaande tabel worden de voorgestelde financiële mutaties per programma in beeld gebracht. Het gaat hier alleen om de effecten voor de begroting 2026. Een deel van de meldingen heeft ook een structureel karakter. In bijlage 2 worden daarom de meldingen met een structureel effect weergegeven. De structurele financiële mutaties worden opgenomen in de begroting 2027-2030.

	bedragen x 1.000	Mutaties 2e
Pr.	Omschrijving	berap 2026
A	Bestuur, dienstverlening en organisatie	802
B	Beheer en gebruik openbare ruimte	1
C	Sociaal Domein	8.009
D	Ruimtelijke ontwikkeling	5.324
E	Ontplooiing	-63
F	Algemene dekkingsmiddelen (en overhead)	1.005
	Lasten	**15.078**
A	Bestuur, dienstverlening en organisatie	-68
B	Beheer en gebruik openbare ruimte	-185
C	Sociaal Domein	-6.370
D	Ruimtelijke ontwikkeling	-6.437
E	Ontplooiing	-162
F	Algemene dekkingsmiddelen (en overhead)	-3.171
	Baten	**-16.393**
	Totaal resultaat	**-1.315**

De 2e bestuursrapportage 2026 sluit met een voordelig resultaat van € 1.315.000 vergeleken met de begroting 2026.

Belangrijkste oorzaken van het resultaat zijn:
- Wachtgeldregeling wethouders, € 815.000 nadeel;
- Beheerprogramma verhardingen 2026-2029, € 460.000 nadeel;
- Budget jeugd, € 1.500.000 nadeel;
- Bijstelling budget vergunningen, € 1.092.000 nadeel;
- Duurzaamheid CDOKE, € 1.656.000 voordeel;
- Treasury: rente en afschrijvingen A t/m E, € 2.112.000 voordeel.
- Treasury: rente en afschrijvingen programma F, € 506.000 nadeel;
- Gemeentefonds meicirculaire 2026, € 1.993.000 voordeel;
- Bijstelling onroerendezaakbelasting woningen, € 340.000 voordeel;
- Suppletie omzetbelasting 2021-2023, € 200.000 voordeel;
- Vergoeding detachering en ziektekosten 2026; € 500.000 voordeel.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in het financiële effect van de 2e bestuursrapportage 2026 op de primaire begroting, inclusief de raadsbesluiten die tot september 2026 zijn vastgesteld.

	bedragen x 1.000			
Pr.	Omschrijving	Begroting tot 2e berap 2026	mutaties 2e berap 2026	totaal
A	Bestuur, dienstverlening en organisatie	14.651	734	15.385
B	Beheer en gebruik openbare ruimte	10.709	-184	10.525
C	Sociaal Domein	80.627	1.639	82.266
D	Ruimtelijke ontwikkeling	8.714	-1.113	7.600
E	Ontplooiing	9.423	-225	9.197
F	Algemene dekkingsmiddelen (en overhead)	-126.316	-2.166	-128.482
	totaal resultaat	**-2.194**	**-1.315**	**-3.509**

Voorlopig resultaat algemene reserve 2026:

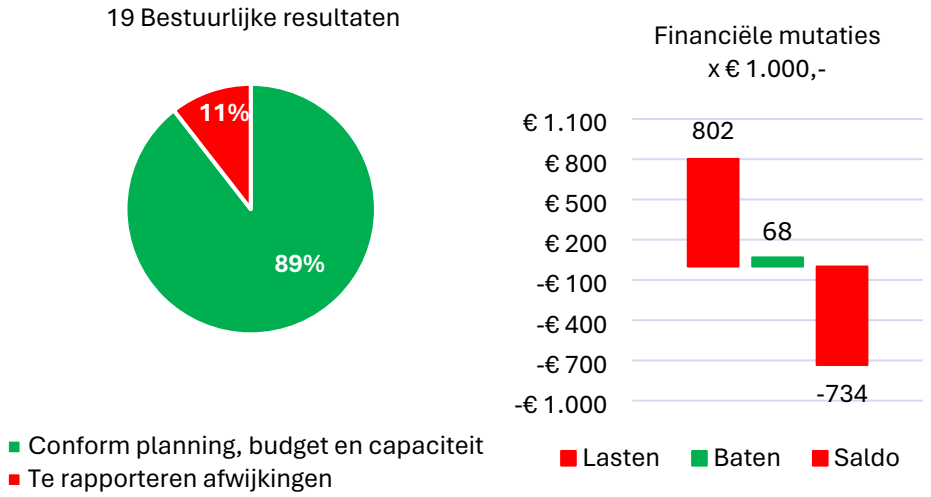
Stand x 1.000	
Saldo 01-01-2026	52.309
Voorstel 1e berap 2026: Veiligheid en Preventie	-352
Resultaat Jaarrekening 2025	3.283
Voorlopig resultaat algemene reserve	**55.240**

In de volgende hoofdstukken gaan we, naast de stand van zaken van onze geplande resultaten, in op de achtergronden van de financiële meldingen.

3. Programma A – Bestuur, dienstverlening en organisatie

3.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording

1. Dashboard

2. Bestuurlijke verantwoording

In programma A staan 19 bestuurlijke resultaten. Hiervan lopen 11 resultaten volgens **P**lanning en binnen het **B**udget en **C**apaciteit. Er zijn 6 resultaten afgerond. De 2 uitzonderingen worden hieronder toegelicht.

Dienstverlening en communicatie

• Voor 1 juli 2026 is het jaarverslag dienstverlening 2025 vastgesteld door het college.	P B C

Het jaarverslag dienstverlening 2025 is nog niet door het college vastgesteld. Hierdoor is de gestelde termijn van 1 juli 2026 niet gerealiseerd en staat de indicator op rood. Tijdens de afrondende kwaliteitscontrole bleek aanvullende duiding noodzakelijk, waardoor de definitieve afronding van het

jaarverslag meer tijd vroeg dan voorzien. Het jaarverslag is in september ter besluitvorming aan het college aangeboden.

Organisatie

• Voor 1 juli 2026 is het Gemeentewet artikel 213a verdiepingsonderzoek benchmark Juridische Functie afgerond.	**P**	**B**	**C**

De werkzaamheden met betrekking tot de audit zijn uitgevoerd t/m juli 2026. Vervolgens is een eindrapport opgesteld dat in augustus en september intern is afgestemd alsook met vier collega gemeenten die betrokken zijn bij het onderzoek. Deze afstemming heeft meer tijd gevraagd dan voorzien. Vaststelling in het college is nu voorzien eind september 2026. Daarna wordt het rapport ter informatie toegezonden aan de raad.

3.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)

A: 'Bestuur, dienstverlening en organisatie'	Lasten	Baten	Saldo	S/I
Mutaties tot 2e berap 2026	16.212	-1.561	14.651	
Actuele begroting 2026	**16.212**	**-1.561**	**14.651**	
Mutaties tot € 25.000	**51**	**-10**	**41**	
Ondersteuning lokale politieke partijen, gemeentefonds	24	0	24	I
Inruilwaarde iPads vorige raadsperiode	0	-10	-10	I
Budget voorkomen van discriminatie, gemeentefonds	9	0	9	I
Verhoging bezoldiging politieke ambtsdragers	19	0	19	S
Mutaties van €25.000 tot € 50.000	**0**	**-58**	**-58**	
Veiligheidsregio Utrecht	0	-28	-28	I
Opgelegde dwangsommen	0	-30	-30	I
Mutaties vanaf € 50.000	**751**	**0**	**751**	
Wachtgeldregeling Wethouders	825	0	825	I/S
Treasury: rente en afschrijvingen programma A	-74	0	-74	I
Mutaties 2e berap totaal	**802**	**-68**	**734**	
Begroting na 2e berap	**17.014**	**-1.629**	**15.385**	

Per saldo is er sprake van een nadelig resultaat van € 734.000.

Omschrijving financiële mutaties in de tabel hierboven tot € 50.000 (vastgesteld door college).

Toelichting bij de financiële mutaties uit de tabel hierboven vanaf € 50.000 (vaststelling raad)

- Wachtgeldregeling wethouders 825 **N**

Als gevolg van het aantreden van het nieuwe college is een wachtgeldverplichting ontstaan met een looptijd van drie jaar en 2 maanden. Op basis van de huidige inzichten is het noodzakelijk incidenteel een storting te doen in de voorziening wachtgeld wethouders van € 815.000, zodat aan de wettelijke verplichtingen kan worden voldaan. De hoogte van de wachtgeldverplichting wordt jaarlijks herberekend. Deze herberekening vindt plaats op basis van de actuele omstandigheden, waarbij onder andere rekening wordt gehouden met eventuele inkomsten uit nevenactiviteiten. Afhankelijk van de omvang van deze inkomsten kan de feitelijke verplichting lager uitvallen dan de oorspronkelijk geraamde voorziening. Indien nodig wordt de voorziening daarop bijgesteld om aan te sluiten bij de meest actuele gegevens.
Daarnaast wordt voorgesteld structureel een bedrag van € 10.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoerings- en begeleidingskosten die samenhangen met de uitvoering van regelingen voor politieke ambtsdragers.

3.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma A

De inwoners centraal

- Voor 1 oktober 2026 is de Inspraak- en Participatieverordening aangepast aan de Wet versterking lokale democratie en vastgesteld door de gemeenteraad.
- Wij gaan de participatieprocessen beter inbedden in de huidige werkprocessen. Dat betreft onder meer de verwerking van participatie in college- en raadsvoorstellen.
- Wij gaan bij belangrijke (maatschappelijke) vraagstukken vaker een stakeholders-analyse maken, op basis waarvan wij het betreffende participatieproces (conform ons participatiebeleid) faseren en inrichten.

Hieronder staan twee afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- Voor 1 juni 2026 is het Gemeentewet artikel 213a onderzoek naar efficiency en effectiviteit wijk- en dorpsbeleid en budget inwonerinitiatieven afgerond.
- Wij actualiseren de inhoudelijke en financiële kaders voor inwonersinitiatieven en leggen deze ter vaststelling voor aan de raad.

Dienstverlening en communicatie

- In het laatste kwartaal van 2025 zijn we gestart met de pilot met nieuwsbrief op woonplaatsniveau. We evalueren de pilot in het laatste kwartaal van 2026.
- We voeren een behoeftenonderzoek uit onder inwoners, ondernemers en organisaties. Dit onderzoek moet inzicht geven in de behoeften en verwachtingen van onze doelgroepen met betrekking tot dienstverlening en communicatie. Wij informeren de raad hierover met een raadsinformatiebrief.

Veiligheid

- In 2026 bereiken we de doelstellingen van het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026.
- De gemeenteraad stelt de jaarlijkse kaderstellende en verantwoordingsstukken van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht vast, inclusief benodigde wijzigingen in het juridische kader, en geeft daarmee richting aan beleid, uitvoering en financiële kaders van de regionale samenwerking.
- In het kader van onze toezichtactiviteiten en -doelstellingen stellen wij een Boa Jaarverslag op. Over de uitkomsten hiervan informeren wij de raad.
- In 2031 is er een toekomstbestendige brandweerkazernes in Vianen in gebruik genomen.
- Voor 1 oktober 2026 stelt de gemeenteraad het Integraal Veiligheidsbeleid 2027-2030 vast, waarmee de prioriteiten en sturing voor de veiligheidsaanpak voor de komende vier jaar zijn bepaald.
- Door vaststelling van een integrale herziening van de Algemene Plaatselijke Verordening door de gemeenteraad voor 1 april 2027 zijn de regels geactualiseerd en beter uitvoerbaar gemaakt, passend bij actuele wetgeving en de handhavingspraktijk.

Hieronder staan twee afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- De Algemene Plaatselijke Verordening Vijfheerenlanden 2026 wordt voor 1 mei 2026 vastgesteld door de gemeenteraad, waardoor zes bepalingen weer feit gecodeerd strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd. Hiermee is per 15 juni 2026 snelle en uniforme handhaving in de openbare ruimte weer uitvoerbaar.
- Voor 1 juli 2026 wordt het locatieprofiel voor recreatiegebied Put Middelwaard ingetrokken door de gemeenteraad.

Organisatie

Hieronder staan twee afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- Uiterlijk 1 april 2026 is de evaluatie afgerond van de in 2025 gestarte pilot tegen arbeidsdiscriminatie in de sollicitatieprocedure.
- Voor 15 mei is het verantwoordingsverslag over het archief- en informatiebeheer over 2025 vastgesteld door het college.

3.4 Prestatie-indicatoren

In onderstaand overzicht treft u per beleidsthema de kritische prestatie-indicatoren (KPI's) aan. Daarbij is in de laatste kolom de herkomst van de KPI weergegeven. In dit programma worden drie afkortingen gehanteerd: WSJG (Waar Staat Je Gemeente), OV (overig) en W (wettelijk). Tijdens de behandeling van de 1e bestuursrapportage in de commissie Algemene Zaken van 25 juni 2026 en de raadsvergadering van 2 juli 2026 is afgesproken de KPI's verder door te ontwikkelen en hierover het gesprek met de auditcommissie te voeren. Daarbij wordt besproken op welke onderwerpen de raad wil monitoren en sturen en welke indicatoren daarvoor het meest passend zijn. De in deze bestuursrapportage opgenomen KPI's maken deel uit van dit ontwikkeltraject en bieden inzicht in de bruikbaarheid van de indicatoren voor monitoring en sturing.

De inwoners centraal	Streefwaarde:	2022	2023	2024	2025	2026	Bron:
Aantal inwonerinitiatieven	x	137	70	64	57	44*	OV
Dienstverlening	**Streefwaarde:**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**Bron:**
Tevredenheid afhandelingen meldingen openbare ruimte	8	7,9	7,9	7,8	7,4	7,0*	OV
Tevredenheid APV-vergunningen	8	x	x	9	8,95	8,91*	OV
Tevredenheid omgevingsvergunningen	8	7,7	7,9	7,5	7,2	8,3*	OV
Tevredenheid principeverzoeken	7	7	x	6,4	6,7	7,0*	OV
Tevredenheid over de communicatie	8	x	x	7,5	7,6	8,39*	OV
Tevredenheid baliebezoek Burgerzaken	8,5	8,4	8,7	8,8	8,96	8,87*	OV
Aantal ontvangen klachten	x	84	99	42**	64**	41**	OV
Tekstkwaliteit en versimpeling communicatie	**Streefwaarde:**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**Bron:**
Websitecontentkwaliteit (SiteImprove)	90/100	x	x	x	x	93,1*	Motie
Toegankelijkheidsverklaringen ingevuld (%)	90	x	x	x	16	65*	Motie
SEO-score website	90/100	x	x	x	x	83,6*	Motie
Gebruikerservaring website	90/100	x	x	x	x	99*	Motie
Vindbaarheid van informatie	8	x	x	7,2	7,1	7,6*	Motie
Begrijpelijkheid brieven (diverse diensten)	8	x	x	8,1	7,9	8,5*	Motie
Gemak contact en dienstverlening	8	x	x	7,4	7,4	8,3*	Motie
Veiligheid	**Streefwaarde:**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**Bron:**
Verwijzingen Halt (per 1.000 jongeren)	n.n.b.	9	8	8	7	6,4*	W

*peildatum 1 september 2026

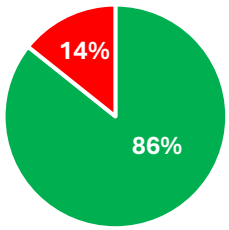
**In de vernieuwde telling worden alleen de klachten in de zin van de Awb meegenomen. (Zie hoofdstuk 9 in het jaarverslag klachten 2025).

4. Programma B – Beheer en gebruik openbare ruimte

4.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording

1. Dashboard

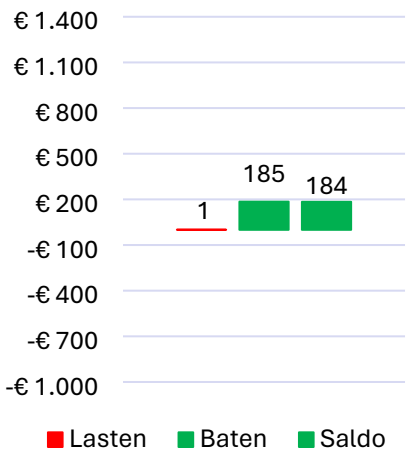
7 Bestuurlijke resultaten

Conform planning, budget en capaciteit

Te rapporteren afwijkingen

Financiële mutaties
x € 1.000,-

2. Bestuurlijke verantwoording

In programma B staan 7 bestuurlijke resultaten. Hiervan lopen 2 resultaten volgens **P**lanning en binnen het **B**udget en **C**apaciteit. Er zijn 4 resultaten afgerond. De uitzondering wordt hieronder toegelicht.

Beheer openbare ruimte

• Voor 1 juli 2026 wordt het hondenbeleid vastgesteld door het college.	P B C
Zoals aangegeven in de jaarrekening 2025 is de vaststelling van het hondenbeleid uitgesteld naar 1 juli 2027. De extra tijd is nodig om een passende juridische oplossing te vinden voor de overheveling van de	

opruimplicht uit de APV naar het Omgevingsplan. Als gevolg hiervan is strafrechtelijke handhaving zonder passende oplossing niet mogelijk.

4.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)

B: 'Beheer en gebruik openbare ruimte'	Lasten	Baten	Saldo	S/I
Mutaties tot 2e berap 2026	32.171	-21.462	10.709	
Actuele begroting 2026	**32.171**	**-21.462**	**10.709**	
Mutaties tot € 25.000	**16**	**-25**	**-9**	
Bijdrage haalbaarheidsonderzoek doorfietsroutes	16	0	16	I
Opheffing MerwedeLingelijn Beheer B.V.	0	-25	-25	I
Mutaties van €25.000 tot € 50.000	**-15**	**-25**	**-40**	
Subsidie doorfietsroutes Vijfheerenlanden, budgetneutraal	25	-25	0	I
Bijstelling budget begraafplaatsen	-40	0	-40	I
Mutaties vanaf € 50.000	**0**	**-135**	**-135**	
Actualisatie opbrengsten rioolheffing, budgetneutraal	0	0	0	S
Beheerprogramma verhardingen 2026-2029	460	0	460	I
Bijdrage RegioDeal	0	-65	-65	S
Actualisatie opbrengsten afval, budgetneutraal	0	0	0	S
Onderhoudskosten watergangen en bermen, budgetneutraal	70	-70	0	S
Treasury: rente en afschrijvingen programma B	-415	0	-415	I/S
Bijstelling budget verkeersmaatregelen	-115	0	-115	I
Mutaties 2e berap totaal	**1**	**-185**	**-184**	
Begroting na 2e berap	**32.172**	**-21.647**	**10.525**	

Per saldo is er sprake van een voordelig resultaat van € 184.000.

Omschrijving financiële mutaties in de tabel hierboven tot € 50.000 (vastgesteld door college).

Toelichting bij de financiële mutaties uit de tabel hierboven vanaf € 50.000 (vaststelling raad)

- Actualisatie opbrengsten rioolheffing, budgetneutraal 0

Bij de opbrengsten uit de rioolheffing worden jaarlijks verminderingen verleend als gevolg van onder meer bezwaar- en beroepsprocedures, correcties op aanslagen en wijzigingen in objectgegevens. Hiervoor was geen afzonderlijke begrotingsraming opgenomen, waardoor de netto-opbrengsten structureel te hoog werden geraamd en jaarlijks een afwijking ontstond. Om de begroting realistischer en transparanter te maken, wordt vanaf 2026 een structurele raming van € 100.000 voor deze verminderingen opgenomen. Hiermee sluiten de geraamde opbrengsten beter aan op de werkelijke opbrengsten en wordt een jaarlijks terugkerende begrotingsafwijking voorkomen. In 2026 wordt deze verlaging gedekt vanuit de voorziening riolering. De structurele verlaging van € 100.000 wordt vanaf 2027 verwerkt in het tariefvoorstel voor de riool- en waterzorgheffing.

●	Beheerprogramma verhardingen 2026-2029	460 **N**

De gemeenteraad heeft op 2 juli 2026 het Uitvoerings- en beheerprogramma verhardingen 2026-2029 vastgesteld. Daarbij is besloten het budget voor gepland onderhoud wegen structureel te verhogen. Voor 2026 wordt het budget incidenteel verhoogd met € 460.000 via de 2e bestuursrapportage 2026. Het structurele meerjarige effect wordt verwerkt in de begroting 2027.

●	Bijdrage Regio Deal	65 **V**

Binnen de Regio Deal Waarden van het Groene Hart worden kosten gemaakt voor de inhuur van een projectleider. Deze kosten worden voorgefinancierd vanuit het budget kwaliteit buitengebied dat is opgenomen in de begroting. De kosten worden vervolgens gedeclareerd bij het projectenbureau (gemeente Molenlanden). De hiervoor te ontvangen bijdrage van circa € 65.000 is nog niet opgenomen in de begroting en wordt daarom als inkomst verwerkt tot en met 2029.

●	Actualisatie opbrengsten afval, budgetneutraal	0

Voor de vermindering van leges op afvalstoffen was tot op heden geen raming opgenomen in de begroting. In de praktijk wordt deze post echter jaarlijks gerealiseerd en vervolgens verwerkt bij de 2e bestuursrapportage. Om de begroting beter te laten aansluiten op de werkelijkheid en de transparantie te vergroten, wordt voorgesteld de raming van € 200.000 op te nemen in de begroting 2026 en te dekken vanuit de voorziening afvalstoffenheffing. De structurele verlaging van € 200.000 wordt vanaf 2027 verwerkt in het tariefvoorstel voor de afvalstoffenheffing.

●	Hogere onderhoudskosten watergangen en bermen, budgetneutraal	0

Als gevolg van de recente aanbesteding van het onderhoud aan watergangen en bermen vallen de uitvoeringskosten hoger uit dan eerder geraamd. Daarnaast is het te onderhouden areaal toegenomen door areaaloverdracht vanuit het waterschap en de verdere uitbreiding van de woongebieden Hoef en Haag en Broekgraaf. Op basis van de huidige voorlopige raming wordt een nadeel van € 70.000 verwacht ten opzichte van het beschikbare budget. Om de kosten van het onderhoud ook in de komende jaren adequaat te kunnen dekken, wordt voorgesteld de uitgaven in 2026 te dekken vanuit de voorziening

riolering. Structureel worden de uitgaven betrokken bij het tariefvoorstel riool- en waterzorgheffing vanaf 2027.

●	Bijstelling budget verkeersmaatregelen	115 V

Door integratie van kleine verkeersmaatregelen in (ruimtelijke) projecten en beperkte (uitvoerings)capaciteit zijn de uitgaven op (kleine) verkeersmaatregelen dit jaar lager dan begroot. Om deze reden wordt voorgesteld het budget voor verkeersmaatregelen dit jaar incidenteel met € 115.000 af te ramen.

4.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma B

Beheer openbare ruimte

Hieronder staan vier afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- In 2026 wordt het beleidsprogramma verhardingen geactualiseerd voor de periode 2026-2030 (voorheen wegenbeleidsplan).
- Voor 1 juni 2026 stelt de gemeenteraad het programma riolering 2025–2028 definitief vast.
- Voor 1 juli 2026 stelt de gemeenteraad het Wijzigingsbesluit beleidsplan gemeentelijke begraafplaatsen Vijfheerenlanden 2023–2027 vast.
- Voor 1 augustus 2026 stelt de gemeenteraad het Programma Water definitief vast, inclusief de Nota van zienswijzen.

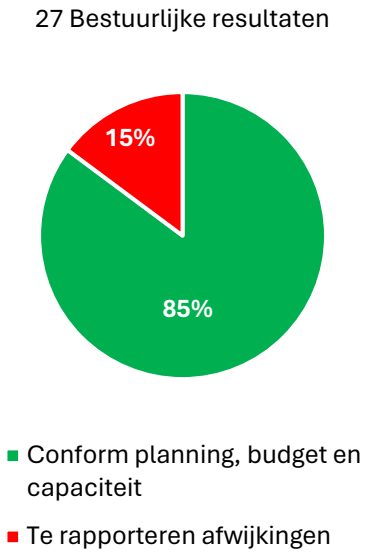
Beheer gebouwen

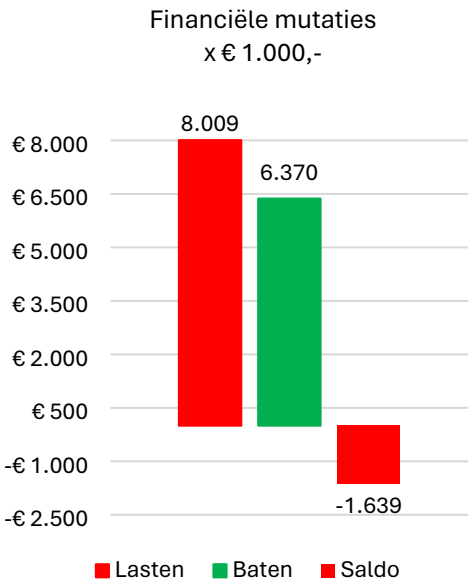
- Wij evalueren jaarlijks het beheerplan vastgoed 2025-2028. Over de resultaten informeren wij de raad via een raadsinformatiebrief.
- Wij evalueren jaarlijks de routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2025-2050. Over de resultaten informeren wij de raad via een raadsinformatiebrief.

5. Programma C – Sociaal domein

5.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording

1. Dashboard

2. Bestuurlijke verantwoording

In programma C staan 27 bestuurlijke resultaten. Hiervan lopen 17 resultaten volgens **P**lanning en binnen het **B**udget en **C**apaciteit. 6 resultaten zijn afgerond. De 4 uitzonderingen worden hieronder toegelicht. Daarnaast geven we een nadere toelichting op de voortgang van het beleid rondom gemeenschapshuizen. Hoewel de uitvoering volledig volgens planning, budget en capaciteit verloopt, is bij de vaststelling van de beleidskaders afgesproken om hier standaard over te rapporteren.

Zicht op kosten

- Wij monitoren de ombuigingen in het sociaal domein. De resultaten hiervan rapporteren wij aan de raad als onderdeel van de producten van de gemeentelijke planning & control cyclus. **P B C**

Voor Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) geldt het volgende. Ten opzichte van 2024 is het volume van het aantal indicaties gestegen in 2025. In 2025 hebben we meer inwoners van ondersteuning voorzien in de vorm van begeleiding zonder substantiële stijging van de kosten per inwoner. Het lijkt erop dat een algemene stijging op Wmo niet doorzet in 2026 en dat het Wmo-deel van de ombuiging op openeinderegelingen van € 0,3 miljoen in 2026 wordt gerealiseerd.
In 2026 wordt een overschrijding van circa € 1,5 miljoen op Jeugd verwacht ten opzichte van het begrote bedrag. Voor de ombuigingstaakstelling op de openeinderegelingen is 2024 als uitgangspunt genomen en is de begroting 2026 alleen verhoogd voor loon- en prijsontwikkeling.
In 2025 meldden we al een incidenteel nadeel op de uitvoering van de Jeugdwettaken. Dit jaar zien we dat dit tekort voor een belangrijk deel structureel van aard is. Het verwachte tekort van € 1,5 miljoen is inclusief een ombuiging van € 0,3 miljoen op het Jeugd-deel van de openeinderegelingen; dit deel van de ombuiging op openeinderegelingen wordt dit jaar niet gerealiseerd dus stellen wij voor om het budget voor uitvoering van de Jeugdwet incidenteel te verhogen met € 0,3 miljoen en structureel met € 1,2 miljoen.
In 2026 is sprake van een kostenstijging van ongeveer 2,5% ten opzichte van 2025; dit ligt daarmee onder de loon- en prijsontwikkeling in 2026 in de sector. Ter vergelijking: drie jaar geleden bedroeg de stijging nog circa 30%. Dit laat zien dat de ingezette maatregelen effect sorteren en bijdragen aan het beheersen van de kostenontwikkeling ten opzichte van 2025, maar de stijging ten opzichte van 2024 kan niet volledig worden ingelopen.
Binnen het jeugddomein zien we voor het derde achtereenvolgende jaar een afvlakking van de kostenontwikkeling. Daarnaast daalt het aantal jeugdigen in (specialistisch) verblijf, neemt het aantal ondertoezichtstellingen af en zien we een afname van het totaal aantal jeugdigen dat gebruikmaakt van jeugdhulp. Deze ontwikkelingen zijn mede het resultaat van de gerichte inzet op het beheersen van de instroom en het stimuleren van afschaling en uitstroom van zorg.
Tegelijkertijd blijven er belangrijke financiële en inhoudelijke uitdagingen bestaan. De gemiddelde kosten per zorgtraject nemen toe. Bovendien blijken alternatieven die het mogelijk maken dat jeugdigen thuis kunnen blijven

wonen niet per definitie goedkoper dan verblijfsvormen. Dit is beter voor de jeugdigen, maar veroorzaakt wel stijgende uitgaven voor ambulante jeugdhulp.
Daarnaast zien we dat de doorstroom naar en binnen het (speciaal) onderwijs onder druk staat. Om uitval van jeugdigen binnen het onderwijs te voorkomen, wordt vaker (aanvullende) zorg ingezet. Dit vertaalt zich in een stijging van de uitgaven voor Jeugdhulp in Onderwijstijd.
De druk op gemeenten neemt verder toe door de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Deze ontwikkelingen leiden tot een uitbreiding en verzwaring van gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden, terwijl landelijke kaders en structurele compensatie voor de daarmee samenhangende kosten nog onvoldoende duidelijk zijn.
Hoewel de jarenlange forse stijgingen (boven loon- en prijsontwikkeling) nu onder controle lijken te zijn, is verdere versterking van de lokale teams en blijvende investering in de sociale teams en de sociale/pedagogische basis, waaronder het programma Opgroeien, noodzakelijk. Dit zijn investeringen die noodzakelijk zijn om de beoogde ombuigingstaakstelling ook de komende jaren te realiseren.

Elkaar ontmoeten

- In 2026 wordt de gemeenteraad nader geïnformeerd over de verdere uitwerking van het beleid gemeenschapshuizen. **P B C**

Op 14 juli 2026 stelde het college het uitvoeringsprogramma Gemeenschapshuizen vast en informeerde het de raad over de voortgang van het uitvoeringsprogramma.
De communicatie, samenwerking en participatie met de besturen zijn voortgezet. Op 25 augustus 2026 vond een tweede werkbijeenkomst plaats over de nadere regels van de subsidieregeling per 1 januari 2027. Na vaststelling door het college in september wordt de regeling opengesteld voor subsidieaanvragen.
De dekking voor de subsidieregeling Gemeenschapshuizen is, conform het vastgestelde beleidskader, verwerkt in de begroting 2027.
Ook zijn het door de besturen op te stellen ontwikkelplan en de samenwerking met de gemeente besproken. Met initiatiefgroepen zonder een gemeenschapshuis lopen gesprekken over ontwikkelmogelijkheden.
De projectgroep werkt daarnaast aan een overgangsregeling voor specifieke locaties, een noodfonds voor 2026 en het Duurzaam Integraal Huisvestingsplan Gemeenschapshuizen voor het langetermijnperspectief.

De werving van een kwartiermaker, met als doel het versterken van de gemeenschapshuizen, is gestart. Deze functie wordt gefinancierd vanuit de Regio Deal en ondersteunt besturen en de gemeenschap.

Zorg en wonen

- Ieder half jaar realiseren we de halfjaarlijkse taakstelling voor de huisvesting van statushouders. P B C

De gemeente krijgt elk halfjaar van het Rijk een taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Voor de eerste helft van 2026 was de taakstelling 52 personen. Daarnaast stond er nog een achterstand van 65 personen uit 2025 open. In totaal moesten daardoor 117 personen worden gehuisvest.
In de eerste helft van 2026 zijn 77 personen gehuisvest. Daarmee is de taakstelling voor 2026-I gehaald en is een begin gemaakt met het terugdringen van de achterstand. Van deze 77 personen zijn er 6 administratief meegeteld voor 2026-I, maar beoordeelt de provincie deze nog bij 2025-II. Voor de provinciale beoordeling tellen daarom 71 personen mee voor 2026-I. Op basis hiervan blijft de gemeente naar verwachting op trede 3 van de interventieladder.
Voor de tweede helft van 2026 is de nieuwe taakstelling vastgesteld op 57 personen. Daar komt het resterende deel van de achterstand bij, waardoor in 2026-II in totaal nog 97 personen moeten worden gehuisvest. Het realiseren van deze taakstelling lijkt mogelijk, maar het volledig inlopen van de achterstand blijft een grote opgave. De krapte op de woningmarkt en de achterstanden bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) rond besluiten over gezinshereniging maken dit extra onzeker. Om deze taakstelling te behalen en de openstaande achterstand effectief verder te verkleinen, zetten we vanuit ons Verbeterplan in op de volgende concrete maatregelen:

• Slimmer benutten van de bestaande voorraad;
(zoals kamergewijze verhuur voor alleenstaanden)

• Uitbreiding van het aantal woningen;
(via nieuwbouwprojecten van corporaties)

• Gerichte matching en ketensamenwerking.
(met het COA en het Kansenmakersteam)

- Het beleid, zoals vastgesteld in de Visie wonen, welzijn en zorg (2025) wordt in 2026 verder ontwikkeld. P B C

De visie is vastgesteld. Wat betreft de uitvoering zijn verschillende stappen gezet, waaronder:

1. Een addendum met de woningcorporaties waarin nadere afspraken zijn gemaakt over het huisvesten van aandachtsgroepen;
2. We werken samen met partners aan het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma. De visie wonen, welzijn en zorg verwerken we in dat volkshuisvestingsprogramma;
3. We verbeteren processen, bijv. rondom vroeg signalering, zodat we daarmee huisuitzettingen en dakloosheid beperken;
4. We werken aan een aantal projecten, zoals verwoord in resultaat realiseren van huisvesting voor sociaal en psychisch kwetsbare inwoners.

Een leven lang ontwikkelen

- Wij actualiseren de Verordening financiële en materiele gelijkstelling onderwijs en leggen deze ter vaststelling voor aan de raad. **P B C**

Door onvoldoende capaciteit kunnen niet alle beoogde bestuurlijke resultaten binnen onderwijshuisvesting worden gerealiseerd. De huidige verordening is nog voldoende actueel, waardoor aanpassing uitgesteld kan worden naar 2027.

5.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)

C: 'Sociaal Domein'	Lasten	Baten	Saldo	S/I
Mutaties tot 2e berap 2026	107.401	-26.774	80.627	
Actuele begroting 2026	**107.401**	**-26.774**	**80.627**	
Mutaties tot € 25.000	**15**	**0**	**15**	
Voormalig schoolgebouw Wilgenhoek in Leerdam	15	0	15	I
Mutaties van €25.000 tot € 50.000	**83**	**-25**	**58**	
Bijdrage Internationale Schakelklas (ISK)	28	0	28	I
Project Kwartiermaker, budgetneutraal	25	-25	0	I
Kindcentrum Hagestein	30	0	30	S
Mutaties vanaf € 50.000	**7.911**	**-6.345**	**1.566**	
Tijdelijke onderwijshuisvesting Hagestein	56	0	56	I
Lokaal maatwerk Beschermd Wonen, budgetneutraal	904	-904	0	I
Hotel- en Accomodatieregeling (HAR), budgetneutraal	200	-545	-345	I
Reservering Hotel- en Accomodatieregeling (HAR)	345	0	345	I
Kosten opvanglocatie Ir. D.S. Tuijnmanweg in Vianen	110	-100	10	I
Kosten crisisnoodopvang De Lage Biezenweg in Vianen, budgetneutraal	420	-420	0	I
Transitiekosten opvang Oekraïense ontheemden, budgetneutraal	175	-175	0	I
Opvang Oekraïense ontheemden, budgetneutraal	2.625	-3.300	-675	I
Reservering opvang Oekraïense ontheemden	675	0	675	I
Zomernota Avres	535	0	535	I
Kinderopvangtoeslagenaffaire, budgetneutraal	680	-680	0	I
Treasury: rente en afschrijvingen programma C	-640	0	-640	I
Brede school De Prenter in Vianen	50	-16	34	I
KC de Brink in Hoef en Haag	50	0	50	I
KC de Brink in Hoef en Haag	20	0	20	S
Gezond actief leven akkoord, budgetneutraal	105	-105	0	I
Integraal zorgakkoord, budgetneutraal	100	-100	0	I
Budget Jeugd	1.200	0	1.200	S
Budget Jeugd	300	0	300	I
Mutaties 2e berap totaal	**8.009**	**-6.370**	**1.639**	
Begroting na 2e berap	**115.410**	**-33.144**	**82.266**	

Per saldo is er sprake van een nadelig resultaat van € 1.639.000.

Omschrijving financiële mutaties in de tabel hierboven tot € 50.000 (vastgesteld door college).

Toelichting bij de financiële mutaties uit de tabel hierboven vanaf € 50.000 (vaststelling raad)

- Tijdelijke onderwijshuisvesting Hagestein 56 **N**

De tijdelijke onderwijshuisvesting (THV2) in Hagestein is vergund tot 2029. Verplaatsing van THV2 is voorzien na oplevering van het nieuwe MFC in Hagestein. Hoewel de huidige planning uitgaat van oplevering in juni 2029, wordt rekening gehouden met vertraging als gevolg van bezwaarprocedures rondom de realisatie van het MFC. Hierdoor is verlenging van de vergunning voor THV2 waarschijnlijk noodzakelijk. Voor de vergunningverlening is een nieuwe ruimtelijke onderbouwing vereist, inclusief aanvullende onderzoeken, zoals stikstof- en

akoestisch onderzoek, participatietrajecten en provinciale toetsing. De kosten voor deze onderzoeken en de benodigde planologische onderbouwing bedragen naar verwachting incidenteel € 56.000. We verwachten dat de procedure binnen één jaar wordt afgerond, mits geen aanvullende bezwaren worden ingediend.

● Lokaal maatwerk Beschermd Wonen, budgetneutraal	0

Voor de doordecentralisatie Beschermd wonen (BW) Regio U16 is voor 2026 een (financiële) werkbegroting opgesteld. Een onderdeel van de werkbegroting is lokaal maatwerk. Het gaat hier om budget voor de kosten voor de doorontwikkeling en uitvoering van interventies (voorzieningen en woonzorgvormen) waarmee (herhaalde) instroom in BW kan worden voorkomen. Uitstroom uit BW wordt gestimuleerd waarmee lichtere vormen van zorg voor de doelgroep kunnen worden ingezet. Daarnaast gaat het om kosten voor het inzetten van lokale voorzieningen op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ter voorkoming van instroom in BW. De uitgaven voor gemeente Vijfheerenlanden met betrekking tot BW worden incidenteel verhoogd met € 904.245. Vanuit centrumgemeente Utrecht wordt dit bedrag gecompenseerd.

● Hotel- en Accomodatieregeling (HAR), budgetneutraal	0

De gemeente maakt gebruik van de hotel- en accommodatieregeling (HAR) voor de tijdelijke huisvesting van statushouders. Dit in afwachting van doorstroom naar permanente huisvesting. Voor deze regeling is een Rijksvergoeding van € 545.000 ontvangen. Deze vergoeding was niet opgenomen in de begroting. De verwachte kosten voor de tijdelijke huisvesting, de inrichting van de permanente huisvesting en de begeleiding van de betreffende statushouders in 2026 bedragen € 200.000. Ook deze kosten waren niet geraamd. Het restant van de Rijksvergoeding € 345.000 blijft beschikbaar voor kosten voor huisvesting en begeleiding in de komende jaren door deze te storten in de reserve huisvesting specifieke doelgroepen en integratie (HSDI).

● Kosten opvanglocatie Ir. D.S. Tuijnmanweg in Vianen	10 **N**

De kosten voor de inzet van een verbindingsregisseur bedragen € 100.000. Deze inhuurkosten worden volledig vergoed door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en zijn daarmee

budgetneutraal. Daarnaast wordt € 10.000 geraamd voor algemene kosten, waaronder beveiliging en communicatie. Deze kosten worden gedekt uit de middelen die via de decembercirculaire 2025 beschikbaar zijn gesteld voor de uitvoering van de Spreidingswet.

● Kosten crisisnoodopvang De Lage Biezenweg in Vianen, budgetneutraal	0

Voor de crisisnoodopvang aan de Lage Biezenweg in Vianen zijn de uitgaven voor 2026 geraamd op € 420.000. Deze kosten bestaan uit huurkosten en kosten voor nutsvoorzieningen. Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) vergoedt deze kosten volledig. De mutatie wordt daarom budgetneutraal verwerkt.

● Transitiekosten opvang Oekraïense ontheemden, budgetneutraal	0

Voor de zorglocaties Kerkstraat 9 in Meerkerk en De Meent 24c in Leerdam wordt € 175.000 aan transitiekosten geraamd. Deze kosten bestaan uit de oplevering van Kerkstraat 9 in oorspronkelijke staat en de verbouwing van De Meent 24c. Het Rijk vergoedt deze kosten volledig, waardoor de verwerking budgetneutraal is.

● Opvang Oekraïense ontheemden, budgetneutraal	0

Op 1 juli 2026 is de Doelgroepflexibele Regeling in werking getreden. Deze regeling vervangt de afzonderlijke regelingen voor de financiering van de opvang en huisvesting van Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders. Voor de Oekraïne-opvang betekent dit dat het vaste normbedrag van € 44 per opvangplek per dag wordt vervangen door een rijksvergoeding op basis van de werkelijke kosten voor beheer, exploitatie en noodzakelijke langdurige investeringen. Om de overgang van financiering op basis van een normbedrag naar financiering op basis van werkelijke kosten zorgvuldig te laten verlopen, geldt een overgangstermijn van 1 juli tot en met 31 december 2026. Gedurende deze periode blijven de bestaande opvanglocaties volgens het normbedrag gefinancierd. Nieuw te openen locaties, zoals De Meent 24c in Leerdam, vallen direct onder de bekostiging van de Doelgroepflexibele Regeling. Voor 2026 is een voorschot van € 3,1 miljoen aangevraagd bij het Rijk ter dekking van de kosten. Op basis van de huidige inzichten wordt voor 2026 een positief resultaat verwacht, doordat de werkelijke kosten lager

uitvallen dan de ontvangen vergoeding. Gelet op de overgangstermijn wordt verwacht dat dit voordeel niet hoeft te worden terugbetaald aan het Rijk. Voorgesteld wordt om het verwachte voordeel van € 675.000 toe te voegen aan de reserve huisvesting specifieke doelgroepen en integratie (HSDI).

●	Zomernota Avres	535 **N**

De Zomernota 2026 van Avres leidt voor de gemeente Vijfheerenlanden tot een bijstelling van de bijdrage aan Avres van circa € 535.300. Deze aanpassing vloeit voort uit de verwerking van de financiële effecten van de meicirculaire 2026 door Avres. De bijstelling wordt voornamelijk veroorzaakt door aanvullende rijksmiddelen die via de meicirculaire 2026 van het gemeentefonds beschikbaar zijn gesteld voor onder andere de uitvoering van de Participatiewet (BUIG), WSW, beschut werk, de aanpak van de alleenverdienersproblematiek en vroeg signalering van schulden. Tegenover deze hogere baten staan overeenkomstige uitvoeringslasten bij Avres. Per saldo is daarom sprake van een budgetneutrale verwerking. De aanvullende middelen uit de meicirculaire 2026 van het gemeentefonds worden als voordeel verantwoord binnen programma F.

●	Kinderopvangtoeslagenaffaire, budgetneutraal	0

Voor 2026 wordt op basis van de realisatie over het eerste halfjaar een bedrag van € 680.000 geraamd voor de uitvoering van de ondersteuning aan gedupeerden van de kinderopvangtoeslagenaffaire. Deze raming is gebaseerd op het verwachte aantal toekenningen aan gedupeerden, het aantal uitgevoerde producten waarvoor vaste vergoedingen worden ontvangen en de hiermee samenhangende personeelskosten. De kosten die voortvloeien uit de uitvoering van deze regeling worden volledig vergoed door het rijk en worden daarom budgetneutraal verwerkt in de begroting

●	Brede school De Prenter in Vianen	34 **N**

Voor Brede School De Prenter in Vianen wordt een conciërge ingehuurd voor het dagelijks beheer van het gebouw. Hiervoor is geen budget opgenomen in het meerjarig onderhoudsplan (MJOP). De kosten bedragen incidenteel € 50.000. Tegenover deze kosten staat

een incidentele bijdrage van € 16.000 van Lekstede voor het beheer van de locatie.

●	Kindcentrum de Brink in Hoef en Haag	70 **N**

Bij Kindcentrum De Brink in Hoef en Haag is sprake van meer klachten, klein onderhoud en contractkosten dan eerder voorzien. De hogere kosten hebben met name betrekking op storingen, serviceonderhoud en regeltechniek van de werktuigbouwkundige installaties. Daarom wordt voor 2026 een incidentele verhoging van het budget met € 50.000 voorgesteld. Daarnaast is vanaf 2027 een structurele budgetverhoging van € 20.000 noodzakelijk om de beheer- en onderhoudskosten op het benodigde niveau te brengen.

●	Gezond actief leven akkoord, budgetneutraal	0

Het restant bedrag van de specifieke uitkering gezond actief leven akkoord (SPUK GALA) bedraagt € 104.873. Dit bedrag is niet meegenomen in de primaire begroting. De raming wordt budgetneutraal opgenomen zodat de bestedingen rechtmatig worden verantwoord in 2026.

●	Integraal Zorgakkoord, budgetneutraal	0

Voor het Integraal Zorgakkoord (IZA) werkt de gemeente Vijfheerenlanden samen met de samenwerkingsregio Lekstroom, waarbij de gemeente IJsselstein als mandaathouder de middelen ontvangt van het Rijk. De middelen zijn binnen de Lekstroom verdeeld over activiteiten en budgetten, waarbij de Lekstroomgemeenten tot een bepaald bedrag kunnen declareren. Voor Vijfheerenlanden is de omvang van het bedrag 100.000. Om de middelen op een rechtmatige wijze te besteden, worden deze via de bestuursrapportage budgetneutraal in de begroting verwerkt.

●	Budget jeugd	1.500 **N**

Voor de ombuigingstaakstelling op openeinderegelingen is 2024 als uitgangspunt genomen en is de begroting 2026 uitsluitend verhoogd voor loon- en prijsontwikkeling. In 2025 werd reeds een incidenteel nadeel op de uitvoering van de Jeugdwettaken gemeld. In 2026 blijkt dat dit tekort voor een belangrijk deel structureel van aard is. Het verwachte tekort van € 1,5 miljoen is inclusief een ombuiging van € 0,3 miljoen op de openeinderegelingen; deze wordt in 2026 niet

gerealiseerd. De kostenstijging bedraagt in 2026 circa 2,5% ten opzichte van 2025 en ligt daarmee onder de loon- en prijsontwikkeling. Ter vergelijking: drie jaar geleden bedroeg de stijging nog circa 30%. Dit laat zien dat de ingezette maatregelen effect sorteren en bijdragen aan het beheersen van de kostenontwikkeling ten opzichte van 2025. De stijging ten opzichte van 2024 kan echter niet volledig worden ingelopen. Daarom wordt voorgesteld het budget voor de uitvoering van de Jeugdwet incidenteel te verhogen met € 0,3 miljoen en structureel met € 1,2 miljoen.

5.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma C

Sociaal domein algemeen

- In 2026 wordt de monitor Sociale Kracht uitgevoerd. Hierna volgt een analyse en rapportage, mogelijk met uitloop in 2027.

Hieronder staan twee afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- Voor 1 maart 2026 is het Gemeentewet artikel 213a verdiepingsonderzoek beleid sociaal domein en sociale teams afgerond.
- Voor 1 juli 2026 stelt het college de nieuwe nadere regels budgetsubsidies sociaal domein, inclusief de eventuele financiële wijzigingen, vast.

Regionale samenwerking

- De gemeenteraad stelt de jaarlijkse kaderstellende en verantwoordingsstukken van de gemeenschappelijke regeling Avres vast, inclusief benodigde wijzigingen in het juridische kader, en geeft daarmee richting aan beleid, uitvoering en financiële kaders van de regionale samenwerking.
- De gemeenteraad stelt de jaarlijkse kaderstellende en verantwoordingsstukken van de gemeenschappelijke regeling GGDrU vast, inclusief benodigde wijzigingen in het juridische kader, en geeft daarmee richting aan beleid, uitvoering en financiële kaders van de regionale samenwerking.

Hieronder staat een afgerond resultaat in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- Wij leggen een voorstel tot het instellen van een wettelijke (gemeenschappelijke) regeling met betrekking tot jeugdzorg, Wmo en toezicht voor besluit aan de raad voor.

Gezondheid

- Voor 1 december 2026 is het lokaal suïcide preventiebeleid Vijfheerenlanden vastgesteld door de gemeenteraad.

Zorg en wonen

- Uiterlijk 31 december 2027 realiseren we voldoende huisvesting voor sociaal en psychisch kwetsbare inwoners.
- Wij bieden Oekraïense ontheemden in onze gemeente en veilige plek.
- We werken verder aan de decentralisatie van Beschermd Wonen.
- We evalueren in 2026 de pilot Tuinkamers met Aandacht.
- We zorgen in 2026 voor een kleinschalige locatie die voldoet aan de voorwaarden om passende zorg te kunnen verlenen aan Oekraïense ontheemden met een zorgvraag.

Een leven lang ontwikkelen

- Wij leggen een voorstel aan de raad voor, betreffende de nieuwe locatie en realisatie van THV3 in Hoef en Haag / Hagestein. Dit in combinatie met een voorstel tot het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet.
- Wij leggen een kredietaanvraag voor aan de raad ter realisering van extra (tijdelijke) onderwijshuisvesting in Hoef en Haag/Hagestein.
- Wij leggen een kredietaanvraag voor aan de raad ter realisering van het bouwplanontwerp voor De Rank te Vianen.
- We leggen (indien mogelijk) een voorbereidingskrediet aan de raad voor ter realisering van een Brede School in Meerkerk voor de vervangende nieuwbouw van De Rank en De Springplank. Dit is mede afhankelijk van het moment (welk jaar) dat er een bouwrijpe kavel beschikbaar komt waarop de realisatie van de nieuwe Brede School mogelijk is.
- Wij actualiseren het duurzaam integraal huisvestingsplan onderwijs (DIHPO) en leggen dit ter vaststelling voor aan de raad.
- Herijking programma ‘opgroeien’
- Voor 1 juli 2027 is het Kleine Scholenbeleid vastgesteld door de gemeenteraad

Hieronder staan twee afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- Voor 1 juli 2026 is de herijkte beleidsnota "Naar een goede start voor alle kinderen in de gemeente Vijfheerenlanden" vastgesteld door het college.
- Wij leggen een kredietaanvraag voor aan de raad ter uitbreiding van de Noachschool in Schoonrewoerd.

Wmo

Hieronder staat een afgerond resultaat in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- Het Meldpunt Bezorgd wordt vanaf 2026 uitgevoerd door de gemeente Vijfheerenlanden en niet meer door een derde partij. In 2026 wordt de raad hier nader over geïnformeerd.

5.4 Prestatie-indicatoren

In onderstaand overzicht treft u per beleidsthema de kritische prestatie-indicatoren (KPI's) aan. Daarbij is in de laatste kolom de herkomst van de KPI weergegeven. In dit programma worden drie afkortingen gehanteerd: WSJG (Waar Staat Je Gemeente), OV (overig) en W (wettelijk). Tijdens de behandeling van de 1e bestuursrapportage in de commissie Algemene Zaken van 25 juni 2026 en de raadsvergadering van 2 juli 2026 is afgesproken de KPI's verder door te ontwikkelen en hierover het gesprek met de auditcommissie te voeren. Daarbij wordt besproken op welke onderwerpen de raad wil monitoren en sturen en welke indicatoren daarvoor het meest passend zijn. De in deze bestuursrapportage opgenomen KPI's maken deel uit van dit ontwikkeltraject en bieden inzicht in de bruikbaarheid van de indicatoren voor monitoring en sturing.

Sociaal domein algemeen	Streefwaarde:	2022	2023	2024	2025	2026	Bron:
Algemene indicator sociale kracht (uit monitor sociale kracht)	7,5	7,3	x	7,4	x	Lopend	OV
Zicht op kosten x 1.000	**Streefwaarde:**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**Bron:**
Kosten jeugdzorg (exclusief organisatiekosten en subsidies)	x	x	18.705	22.690	25.619	26.915*	OV

Kosten Wmo (exclusief organisatiekosten en subsidies)	x	x	10.725	11.640	13.142	12.341*	OV
Kosten Participatiewet (exclusief organisatiekosten)	x	x	3.170	3.192	3.980	3.608*	OV
Elkaar ontmoeten	Streefwaarde:	2022	2023	2024	2025	2026	Bron:
Aantal gemeenschapshuizen	16**	x	x	x	19**	19**	OV
Mate van eenzaamheid MSK	8,1	8,1	x	7,9	x	Lopend	OV
Gezondheid	Streefwaarde:	2022	2023	2024	2025	2026	Bron:
Vaccinatiegraad (%)	80	90	84,8	78,6	n.n.b.	n.n.b.*	OV
Kansrijke start (bereik kwetsbare baby's in eerste weken na geboorte)	x	x	x	x	x	n.n.b.*	OV
Een leven lang ontwikkelen	Streefwaarde:	2022	2023	2024	2025	2026	Bron:
Absoluut verzuim (per 1.000 leerlingen)	n.n.b.	1,3	4,2	4,4	6,2	n.n.b.*	W
Bereik onderwijskansenbeleid (als % van kinderen die dit nodig hebben)	n.n.b.	x	71	69	68	n.n.b.*	OV
Aantal kinderen dat niet naar school gaat (thuiszitters)	x	x	x	x	x	n.n.b.*	OV
Armoede en schulden	Streefwaarde:	2022	2023	2024	2025	2026	Bron:
Bereik Avres (vroegsignalering) (%)	15	7,6	9	7,1	7,0	n.n.b.*	OV
Jeugdhulp	Streefwaarde:	2022	2023	2024	2025	2026	Bron:
Aantal kinderen in jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	n.n.b.	11,4	11,2	11,9	11,2	n.n.b.*	WSJG
Aantal kinderen in verblijf (in % totaal jeugdzorgtrajecten)	n.n.b.	8,9	7,8	9,3	8,9	n.n.b.*	WSJG
Jongeren met jeugdbescherming (%)	n.n.b.	1	1	1	n.n.b.*	n.n.b.*	W
Tevredenheid cliëntervaringsonderzoeken	8	7,86	7,15	7,10	7,13	7,72*	OV
Wmo	Streefwaarde:	2022	2023	2024	2025	2026	Bron:

Aantal voorzieningen waarvan inwoners gebruik maken	n.n.b.	x	x	x	x	n.n.b.*	OV
Aantal inwoners dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening	n.n.b.	3.580	3.690	3.860	3.930***	n.n.b.*	OV
Tevredenheid cliëntervaringsonderzoeken	8	x	7,18	7,78	x	7,37*	OV

*peildatum 1 september 2026

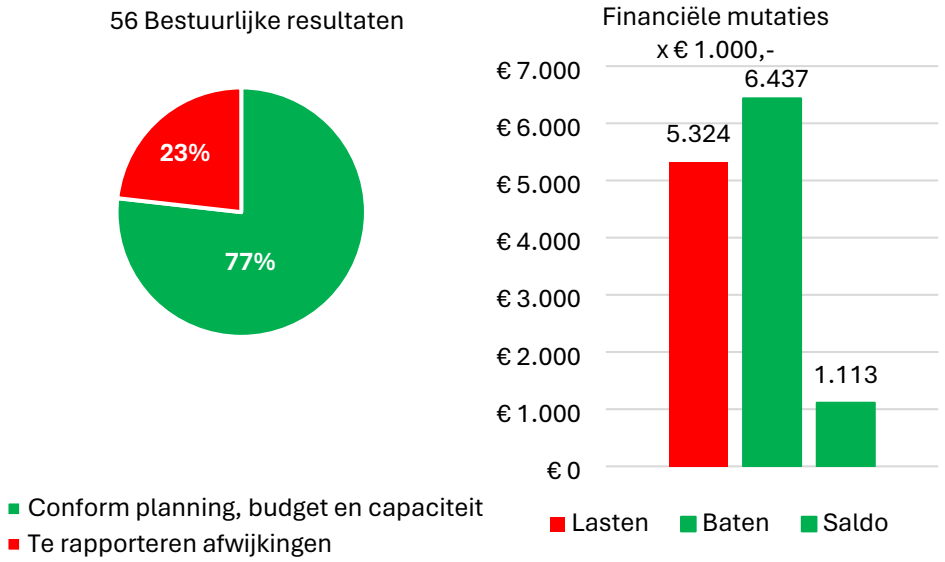
**onder voorbehoud van een nadere definiëring van het begrip.

***nog niet definitief

6. Programma D – Ruimtelijke ontwikkeling

6.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording

1. Dashboard

2. Bestuurlijke verantwoording

In programma D staan 56 bestuurlijke resultaten. Hiervan lopen 33 resultaten volgens **P**lanning en binnen het **B**udget en **C**apaciteit. 10 resultaten zijn afgerond. De 13 uitzonderingen worden hieronder toegelicht.

Samen bouwen en wonen

• In 2026 is het onderzoek naar de mogelijkheid van Skaeve Huse in de gemeente Vijfheerenlanden afgerond.	P	B	C

Vooralsnog is er nog geen locatie voor een Skaeve Huse/prikkelarm wonen in beeld. Het onderzoek heeft geen locatie voor een Skaeve Huse opgeleverd. De opgave om een locatie te vinden voor een Skaeve Huse blijft daarmee bestaan.

- We realiseren flexhuisvesting voor de opvang van extra vergunninghouders. **P B C**

Op 21 mei 2026 heeft de rechter uitspraak gedaan in de beroepszaak over de omgevingsvergunning voor de Monnikendreef. Uitkomst van de zaak is dat de omgevingsvergunning in stand is gebleven en de beroepsgronden tegen de vergunning ongegrond zijn verklaard. Na deze uitspraak heeft op 16 juni jl. het college een besluit genomen om aanvullende afspraken te maken met LEKSTEDEwonen, waarmee de woningen kunnen worden gerealiseerd, ondanks het financiële risico horende bij de nog niet onherroepelijke vergunning. Op 2 juli 2026 heeft de gemeenteraad aangegeven geen bedenkingen en bezwaren te hebben tegen dit financiële risico. Na deze besluitvorming heeft LEKSTEDEwonen opdracht gegeven aan de aannemer en wordt realisatie verwacht in het vierde kwartaal van 2026. Het project Burggraaf voor flexhuisvesting voor Oekraïners is vanwege een niet sluitende business case ontbonden.

- De woongebieden Meerkerk, Leerdam, Vianen en Hoef en Haag zetten we in 2026 om naar het omgevingsplan. Aansluitend stelt de gemeenteraad voor 1 januari 2027 de omzetting volgens de Omgevingswet vast voor de woongebieden Meerkerk, Leerdam, Vianen en Hoef en Haag. **P B C**

De woongebieden Meerkerk, Leerdam, Vianen en Hoef en Haag zetten we in 2027 om naar het omgevingsplan. Aansluitend stelt de gemeenteraad voor begin 2028 de omzetting volgens de Omgevingswet vast voor de woongebieden Meerkerk, Leerdam, Vianen en Hoef en Haag. Uit de ingekomen zienswijzen en de praktijktoets is namelijk gebleken dat de planomzetting - hoewel juridisch correct - erg complex en omvangrijk is en we de gebruiksvriendelijkheid willen verbeteren.

- Het buitengebied Leerdam zetten we in 2026 om naar het omgevingsplan. Aansluitend stelt de gemeenteraad de omzetting volgens de Omgevingswet uiterlijk 1 januari 2027 vast voor het buitengebied Leerdam. **P B C**

Het buitengebied Leerdam zetten we in 2026 en 2027 om naar het omgevingsplan. Aansluitend stelt de gemeenteraad de omzetting volgens de Omgevingswet uiterlijk begin 2028 vast voor het buitengebied Leerdam. De

planomzetting voor de woongebieden is vertraagd en dat betekent een uitloop van het proces van planomzetting voor het buitengebied Leerdam. Deze vertraging heeft geen gevolgen voor de totaalplanning; op 1 januari 2032 beschikken wij over één gebiedsdekkend omgevingsplan.

- Een stedenbouwkundig schetsontwerp vaststellen voor de zomer van 2025 voor het binnen- en buitenstedelijk deel van het plangebied De Eng. Het streven is om in juli 2026 het stedenbouwkundig plan voor het buitenstedelijk gebied te laten vaststellen door de raad. **P B C**

Na het beschikbaar stellen van voorbereidingskrediet door de gemeenteraad is na een aanbesteding gestart met het opstellen van een stedenbouwkundig schetsontwerp voor de binnen- en buitenstedelijke percelen van het plangebied. Hierin worden de doorgaande structuren (groen, water, wegen) opgenomen en de bouwvelden. De analyses zijn gedaan en de eerste concepten zijn gedeeld met Provincie en het dorp, deze zijn positief ontvangen. De nadere uitwerking is meervoudig complex, de ruimtelijke inpassing, de afstemming met parallel lopende ruimtelijke processen in de omgeving en de afstemming met participanten vraagt daardoor meer tijd dan voorzien. In het proces is volgende stap het vaststellen van het Schetsontwerp door het college. Daarna zullen alle onderzoeken worden opgestart, die nodig zijn voor het haalbaarheidsonderzoek. Daarna worden per deelfase stedebouwkundigeplannen opgesteld. De verwachting is nu dat dit in het derde kwartaal van 2027 aan de raad wordt voorgelegd.

- Voor 1 oktober 2026 stelt de gemeenteraad het programma Kostenverhaal en financiële bijdragen vast. **P B C**

Het programma Kostenverhaal en financiële bijdragen wordt niet binnen de gestelde termijn van 1 oktober 2026 vastgesteld. Tijdens de verdere uitwerking bleek dat het inzichtelijk maken van de gemeentelijke investeringen meer tijd vergde dan vooraf voorzien. Daarnaast is ervoor gekozen de gemeenteraad eerst opiniërend te betrekken bij de beleidsmatige keuzes die aan het programma ten grondslag liggen. Hierdoor is de planning aangepast. In december 2026 wordt het programma opiniërend met de raad besproken. Vervolgens stelt het college, als bevoegd bestuursorgaan, het programma naar verwachting uiterlijk in februari 2027 vast.

Een duurzame toekomst

- Gemeente Vijfheerenlanden is verantwoordelijk voor het voeren van de regie, zodat de omgevingsdienst (regio) Utrecht (ODU/ODRU) tijdig de juiste taken uitvoert. **P B C**

Per 1 januari 2026 is de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Utrecht (ODU) van start gegaan. De ODU voert de milieutaken uit voor alle gemeenten binnen de provincie Utrecht en voor de provincie zelf. In de eerste halfjaarsrapportage (juli 2026) heeft de ODU gemeld dat er in de eerste maanden van de nieuwe organisatie wat logistieke opstartproblemen waren en er vertraging is ontstaan in de productie. De ODU heeft de bedrijfsvoering inmiddels gestabiliseerd en verwacht de achterstand in de loop van het jaar volledig in te lopen. Na de vorming van de Omgevingsdienst Utrecht hebben de deelnemers van de (oude) gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU) besloten deze op te heffen. De liquidatie vindt in het najaar van 2026 plaats. Op basis van de huidige inzichten wordt bij de liquidatie een teruggave verwacht van circa € 59.200 voor de gemeente Vijfheerenlanden. Dit is een incidenteel financieel voordeel.

- Samen met de Gemeenschappelijke Regeling Waardlanden onderzoeken we de modernisering van onze milieustraten (mogelijk in relatie tot de toekomst van onze gemeentewerven). **P B C**

Op 21 april 2026 heeft het college besloten dat de buitendienst op de huidige locaties blijft en dat voor de afvalbrengvoorziening(en) nieuwe locatie(s) worden gezocht. Op basis van dit besluit heeft het college aan Waardlanden gevraagd om een concrete invulling van zijn visie te geven op de afvalbrengvoorzieningen in de gemeente Vijfheerenlanden, passend bij de vastgestelde strategienota en het visie-document ‘Een andere kijk op afvalbrengstations’. In deze invulling staat o.a. uitgewerkt of er een voorkeur is voor één of twee afvalbrengvoorzieningen en in welke kernen een nieuwe voorziening komt en aan wat voor soort voorziening Waardlanden dan denkt. Hierover zal het bestuur van Waardlanden in oktober 2026 een besluit nemen. Op basis hiervan volgt een opiniërend voorstel voor de gemeenteraad waar deze invulling ter tafel ligt. Deze invulling stelt de gemeenteraad in staat om zijn mening te geven over de plannen en te bepalen of de eigen circulaire en sociale ambities hiermee voldoende ingevuld worden.

- In het tweede kwartaal van 2026 vindt een heroverweging plaats van de tijdelijke nadere regels voor afvalinzameling bij evenementen, rommelmarkten en maatschappelijke **P B C**

initiatieven en bij inwoners met een beperking. Op basis hiervan wordt bepaald hoe de raad betrokken wordt bij een mogelijke nieuwe regeling vanaf 2027.
Een heroverweging van de tijdelijke nadere regels heeft om organisatorische redenen nog niet plaatsgevonden. Verwacht wordt dat het college hierover in het vierde kwartaal een besluit neemt waarbij 2027 in principe een overgangsjaar wordt.

• Uiterlijk 31 december 2040 voldoen alle betrokken woningen binnen het gemeentelijke geluidsaneringsprogramma aan de wettelijke normen voor geluidsbelasting binnenshuis.	**P B C**
De voorbereidingskosten voor geluidsaneringsprojecten worden deels vergoed via de Verkeersbudgetten voor geluidssanering (VBT)-subsidie van het Rijk. De definitieve hoogte van deze vergoeding is nog niet bekend. De gemeente heeft zelf niet de specialistische kennis en capaciteit voor de voorbereidende werkzaamheden. Daarom is een extern adviesbureau ingeschakeld om het tekort aan expertise en capaciteit voor de voorbereidingsfase op te vangen. Als de VBT-subsidie niet toereikend is, moet een deel van de voorbereidingskosten vanuit het milieubudget worden betaald. De uitvoeringskosten van gevelmaatregelen worden volledig vergoed via Bureau Sanering Verkeerslawaai.	

Verkeersveilig, leefbaar en bereikbaar

• Wij implementeren in 2026 maatregelen voor de aanpak van sluipverkeer op de routes Lexmond-Meerkerk-Noordeloos en Vianen-Culemborg.	**P B C**
Om tot voldoende draagvlak te komen voor de te nemen maatregelen en zodoende tot een voorspoedig traject rondom het verkeersbesluit te kunnen komen is meer uitgebreide participatie nodig dan voorzien. Reden waarom het traject doorloopt in de eerste helft van 2027.	

• Uiterlijk 1 juli 2026 wordt het verkeerscirculatieplan voor de kern Vianen inclusief maatregelenplan vastgesteld door de gemeenteraad.	**P B C**
Wij hechten veel waarde aan een zorgvuldig participatieproces. Om ondernemers aan de Voorstraat voldoende gelegenheid te geven het onderzoeksrapport te bestuderen en hierop te reageren hebben wij hiervoor extra tijd beschikbaar gesteld. Dit heeft effect op de doorlooptijd. De behandeling in de raad is nu voorzien voor 1 januari 2027.	

• Voor 1 oktober 2026 is het beleidsplan reclame openbare ruimte vastgesteld door de gemeenteraad.	P B C
De oorspronkelijke deadline is niet gehaald door de complexiteit van de implementatie van de Omgevingswet. De interpretatie en uitwerking van de nieuwe wet- en regelgeving hebben meer tijd gevraagd dan vooraf was voorzien. Daarnaast is ervoor gekozen om de participatie breder binnen de organisatie uit te zetten, zodat relevante kennis, belangen en aandachtspunten zorgvuldig konden worden meegenomen in het proces. Deze bredere betrokkenheid heeft meer afstemming en voorbereiding gevraagd dan verwacht. Hoewel dit heeft geleid tot vertraging in de planning, draagt deze aanpak bij aan een zorgvuldiger en beter gedragen eindresultaat. De behandeling in de raad is nu voorzien voor 1 januari 2027.	

6.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)

D: 'Ruimtelijke ontwikkeling'	Lasten	Baten	Saldo	S/I
Mutaties tot 2e berap 2026	30.237	-21.523	8.714	
Actuele begroting 2026	**30.237**	**-21.523**	**8.714**	
Mutaties tot € 25.000	**-16**	**-23**	**-39**	
Bijdrage haalbaarheidsonderzoek doorfietsroutes	-16	0	-16	I
Doorbelasting kosten stille begrafenis en nalatenschap	0	-13	-13	I
Subsidie geluidsanering	0	-10	-10	I
Mutaties van €25.000 tot € 50.000	**0**	**0**	**0**	
Mutaties vanaf € 50.000	**5.340**	**-6.415**	**-1.075**	
Opheffing Gemeenschappelijke Regeling ODRU	0	-59	-59	I
Bijstelling budget vergunningen	332	760	1.092	I
Budget lokale aanpak Isolatie, budgetneutraal	4.042	-4.042	0	I
Budget nationaal isolatie programma, budgetneutraal	174	-174	0	I
Vrijval subsidie soortenmanagementplan (SMP)	0	-150	-150	I
Prullenbakkenvergoeding Verpact, budgetneutraal	64	-64	0	S
Realisatiestimulans betaalbare woningbouw 2025, budgetneutraal	0	-1.260	-1.260	I
Reservering realisatiestimulans 2025	1.260	0	1.260	I
Projectorganisatie Investeringsagenda Het Goede Leven, budgetneutraal	275	0	275	S
Reservering projectorganisatie Het Goede Leven	0	-275	-275	S
Treasury: rente en afschrijvingen programma D	-302	0	-302	I
Duurzaamheid CDOKE	-506	-1.150	-1.656	I
Mutaties 2e berap totaal	**5.324**	**-6.437**	**-1.113**	
Begroting na 2e berap	**35.561**	**-27.960**	**7.600**	

Per saldo is er sprake van een voordelig resultaat van € 1.113.000.

Omschrijving financiële mutaties in de tabel hierboven tot € 50.000 (vastgesteld door college).

Toelichting bij de financiële mutaties uit de tabel hierboven vanaf € 50.000 (vaststelling raad)

- Opheffing Gemeenschappelijke Regeling ODRU 59 **V**

Op 12 mei 2026 heeft het college besloten tot opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU). Op basis van de huidige inzichten wordt bij de liquidatie een teruggave verwacht van circa € 59.200 voor de gemeente Vijfheerenlanden.

- Bijstelling budget vergunningen 1.092 **N**

Grote, legesintensieve bouwprojecten blijven in 2026 achter door afname van de nieuwbouwstroom in Hoef en Haag en Broekgraaf. De verwachting is dat dit vanaf medio 2027 geleidelijk aan gecompenseerd gaat worden door nieuwe projecten vanuit de dorps- en woonvisies en de uitgifte van bedrijfskavels in Meerkerk. Het aantal aanvragen voor relatief kleine aanvragen is echter toegenomen. Op

basis van de gerealiseerde bouwleges en de huidige werkvoorraad wordt verwacht dat de legesopbrengst in 2026 circa € 2,4 miljoen zal bedragen. Dit betreft een nadeel van € 760.000 ten opzichte van de begroting. Omdat de inzet voor kleine aanvragen minimaal vergelijkbaar is aan vorige jaren (en er in vorige jaren hiervoor extra is ingehuurd) moet ook in 2026 aanvullende capaciteit worden ingehuurd voor een bedrag van € 332.000. Deels heeft dit ook te maken met het feit dat als gevolg van de Omgevingswet de complexiteit van vergunningaanvragen is toegenomen. In onze voorstellen in de Programmabegroting 2027 wegen wij deze resultaten ook structureel af en doen wij een vernieuwd tariefvoorstel, uitgaande van structurele kostendekkendheid.

● Budget lokale aanpak isolatie, budgetneutraal	0

De uitvoering van de Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie (LAI) verloopt voorspoedig. In het afgelopen jaar hebben ruim 750 huishoudens zich aangemeld voor deelname aan de regeling. Inmiddels zijn bijna 400 woningen verduurzaamd. Om de uitvoering van de regeling in 2026 voort te zetten, worden de bijbehorende baten en lasten voor € 4.042.000 in de begroting opgenomen. Deze mutatie is budgetneutraal, omdat de ontvangen rijksmiddelen volledig worden ingezet voor de uitvoering van de regeling.

● Budget nationaal isolatie programma, budgetneutraal	0

Vanuit het nationaal isolatieprogramma wordt uitvoering gegeven aan diverse maatregelen voor de aanpak van energiearmoede. In dit kader wordt de regeling voor gasloos koken afgerond. Samen met de woningcorporaties zijn 70 huishoudens ondersteund bij de overstap naar inductiekoken. In 2026 wordt de aanpak voortgezet. Naast de inzet van energiecoaches worden ook energiefixers ingezet om inwoners te ondersteunen bij het treffen van kleine energiebesparende maatregelen in de woning. Voor de uitvoering van deze activiteiten worden de baten en lasten voor een bedrag van € 174.300 in de begroting opgenomen. Deze mutatie is budgetneutraal, aangezien de ontvangen rijksmiddelen volledig worden ingezet voor de uitvoering van de regeling.

● Vrijval subsidie soortenmanagementplan (SMP)	150 V

Het Soortenmanagementplan (SMP) heeft als doel beschermde diersoorten, zoals vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen, te beschermen. Tegelijkertijd maakt het plan het mogelijk om gebouwen

op een natuurvriendelijke manier te verduurzamen. Het SMP is inmiddels opgesteld en door de gemeenteraad vastgesteld. De provincie moet nog de benodigde gebiedsgerichte omgevingsvergunning afgeven. Op het budget resteert een bedrag van € 150.000. Deze middelen zijn niet benut, omdat de gemaakte kosten zijn gedekt uit de SPUK Lokale Aanpak Isolatie (LAI).

● Prullenbakkenvergoeding Verpact, budgetneutraal	0

De gemeente ontvangt jaarlijks een prullenbakkenvergoeding van Verpact (voorheen Afvalfonds Verpakkingen) voor het opruimen van verpakkingsafval in openbare prullenbakken. Tot en met 2025 werd deze vergoeding door Waardlanden ontvangen en beheerd namens de vier aangesloten gemeenten. Vanaf 2026 wordt de vergoeding van € 63.800 rechtstreeks in de gemeentelijke begroting verwerkt. De middelen blijven bestemd voor de aanschaf, vervanging en het onderhoud van onder andere openbare prullenbakken. De verwerking van deze vergoeding is budgetneutraal, omdat tegenover de structurele bate van € 63.800 een gelijk bedrag aan lasten wordt geraamd voor de uitvoering van deze werkzaamheden.

● Realisatiestimulans betaalbare woningbouw 2025, budgetneutraal	0

Op basis van de gerealiseerde aantallen over 2025 ontvangt de gemeente Vijfheerenlanden een bijdrage vanuit de realisatiestimulans voor betaalbare woningbouw ter hoogte van € 1.260.000. De realisatiestimulans is een rijksregeling waarbij gemeenten een bijdrage ontvangen op basis van het aantal betaalbare woningen waarvan de bouw is gestart. Conform het raadsbesluit van 9 februari 2026 inzake de Kaderstelling en het plan van aanpak Investeringsagenda Het Goede Leven wordt van de ontvangen bijdrage € 600.000 toegevoegd aan de reserve Investeringsagenda Het Goede Leven en € 660.000 aan de reserve Volkshuisvesting. Hiermee worden de middelen beschikbaar gehouden voor de projectorganisatie van Het Goede Leven en de volkshuisvestelijke opgave. De mutatie is budgetneutraal voor de begroting.

● Projectorganisatie Investeringsagenda Het Goede Leven, budgetneutraal	0

Voor de projectorganisatie van de Investeringsagenda Het Goede Leven wordt in 2026 een budget van € 275.000 geraamd. De kosten hebben betrekking op inhuur, interne doorbelastingen en overige

uitvoeringskosten ten behoeve van de verdere uitwerking en uitvoering van de investeringsagenda. De gemeenteraad heeft op 9 februari 2026 bij de vaststelling van de Kaderstelling en het Plan van Aanpak Investeringsagenda Het Goede Leven besloten een reserve Investeringsagenda Het Goede Leven in te stellen en de inkomsten uit de Realisatiestimulans hierin te storten. Daarbij is vastgesteld dat de kosten van de projectorganisatie uit deze middelen worden gedekt. Uit de financiële uitwerking van het vastgestelde Plan van Aanpak volgt een benodigd budget voor de projectorganisatie van circa € 600.000 per jaar tot en met 2029. We stellen voor om structureel vanaf 2027 tot en met 2029 jaarlijks € 600.000 te ramen voor de projectorganisatie van de investeringsagenda. Deze lasten worden budgetneutraal gedekt door een onttrekking aan de reserve Investeringsagenda Het Goede Leven. Eventueel niet-benutte middelen blijven beschikbaar binnen deze reserve voor de verdere uitvoering van de investeringsagenda

●	Duurzaamheid CDOKE	1.656 V

De middelen voor Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) zijn bedoeld voor de versterking van de uitvoeringscapaciteit op het gebied van duurzaamheid. Tot en met 2025 werden deze middelen ontvangen via een specifieke uitkering. Vanaf 2026 worden de middelen via de algemene uitkering van het Gemeentefonds beschikbaar gesteld en zijn deze als reguliere budgetten verwerkt in de begroting 2026-2029. Naar aanleiding van nadere duidelijkheid vanuit het Rijk is vastgesteld dat het restant van de tot en met 2025 ontvangen CDOKE-middelen nog gedurende twee jaar mag worden ingezet voor het oorspronkelijke doel. Hierdoor kunnen de uitgaven die in 2026 voor CDOKE worden gedaan gedekt worden uit de nog beschikbare middelen uit voorgaande jaren.
Met deze begrotingswijziging worden de lasten en baten in 2026 hierop aangepast, waardoor de inzet van de CDOKE-middelen budgetneutraal in de begroting wordt verwerkt.

Investeringen programma D

●	Project De Wilgenhoek/woonzorg

De locatie van de voormalige Wilgenhoekschool aan de Parallelweg 24 in Leerdam was beoogd voor de ontwikkeling van een Knarrenhof-initiatief. De afgelopen jaren hebben betrokken partijen en de gemeente gezamenlijk gewerkt aan de planvorming. Ondanks de

inspanningen van alle betrokken partijen is het niet gelukt om tot een realistisch, passend en financieel haalbaar plan te komen. Daarom is in gezamenlijkheid besloten de ontwikkeling op deze locatie te beëindigen. Als gevolg hiervan gaat de voorgenomen grondverkoop niet door en wordt het investeringsproject afgesloten. De tot op heden gemaakte kosten van € 126.400 worden op basis van de nota grondbeleid afgeboekt ten laste van de algemene reserve grondexploitatie.

6.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma D

Samen bouwen en wonen

• Wij bieden asielzoekersopvang in onze gemeente volgend uit de wettelijke verplichting vanuit de Spreidingswet.
• Voor 1 december 2026 zijn de Kaders Betaalbare Woningbouw vastgesteld.
• Voor 1 december 2026 stelt het college het volkshuisvestingsprogramma vast.
• De centra Leerdam en Vianen zetten we in 2027 om naar het omgevingsplan. Aansluitend stelt de gemeenteraad voor 1 januari 2028 de omzetting volgens de Omgevingswet vast voor de centra Leerdam en Vianen.
• Het buitengebied Vianen zetten we in 2028 om naar het omgevingsplan. Aansluitend stelt de gemeenteraad de omzetting volgens de Omgevingswet uiterlijk 1 januari 2029 vast voor het buitengebied Vianen.
• De deelgebieden van de kleine kernen zetten we in 2029 om naar het omgevingsplan. Aansluitend stelt de gemeenteraad voor 1 januari 2030 de omzetting volgens de Omgevingswet vast voor de deelgebieden van de kleine kernen.
• De deelgebieden bedrijventerreinen zetten we in 2030 om naar het omgevingsplan. Aansluitend stelt de gemeenteraad voor 1 januari 2031 de omzetting volgens de Omgevingswet vast voor de deelgebieden bedrijventerreinen.
• Het buitengebied Zederik zetten we in 2031 om naar het omgevingsplan. Aansluitend stelt de gemeenteraad de omzetting volgens de Omgevingswet uiterlijk 1 januari 2032 vast voor het buitengebied Zederik.
• Voor 1 januari 2027 is de Compensatieregeling Volkshuisvestingsprogramma Vijfheerenlanden vastgesteld door de gemeenteraad. Dit is gerelateerd aan het programma Kostenverhaal en financiële bijdragen. Hierbij betrekken wij ook de bestaande reserve fonds volkshuisvesting en de besteding van de realisatiestimulans middelen.
• Het bouwen van 400 tot 450 nieuwe woningen, verspreid over de kernen. Wij leggen de prestaties en voortgang hiervan middels de raadsmonitor woningbouw, voor aan de raad.
• In ons woningbouwprogramma concretiseren wij de invulling van de taakstelling van tweederde deel betaalbare woningen.

- Wij geven invulling aan de taakstelling voor huisvesting van vergunninghouders alsook voor huisvesting van overige aandachtsgroepen en ouderen.
- Wij zetten de bestemmingsplannen voor alle woongebieden volledig om naar het omgevingsplan volgens de Omgevingswet.
- Wij ontwikkelen en implementeren een toetsingskader, dat de ambities uit de omgevingsvisie vertaalt naar concrete randvoorwaarden voor ruimtelijke initiatieven.
- Wij ontwikkelen en implementeren een afwegingskader voor de gewenste fysieke maatregelen die mede op basis van de dorps(woon)visies en gebiedsvisies voor al onze kernen wenselijk worden geacht, met aandacht voor tijd, geld en middelen. Dit ook in relatie tot de investeringsagenda 'Het goede leven'.
- Wij zetten omgevingsprogramma's op gericht op de (integrale) uitvoering van de opgaven uit de omgevingsvisie: wonen, werken, mobiliteit, energie en groen, water en landschap. In het programma wonen wordt de relatie gelegd met op te stellen volkshuisvestingsprogramma.
- Meerkerk: werklandschap IVa
  Het bestemmingsplan voor het Werklandschap Meerkerk IVa en de grondexploitatie zijn eind 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. De gemeente maakt in dit project alle gronden bouw- en woonrijp en geeft bouwkavels voor bedrijven uit. De komende periode wordt gekeken of er een oplossing gevonden kan worden voor de netcongestie zodat toch kavels uitgegeven kunnen worden. Vrijgevallen percelen (grootte: 17.100 m2) zullen met een Didam-procedure op de markt worden gezet. De gemeente zal dan ook starten met het bouwrijp maken van de gronden.
- Leerdam – Woningbouwontwikkeling Broekgraaf
  In Broekgraaf worden circa 1.100 woningen gebouwd, en samen met het naastgelegen voorzieningencluster in totaal circa 1.250 woningen voor diverse doelgroepen.
- Leerdam: Voorzieningencluster Broekgraaf
  Een integrale gebiedsontwikkeling met sport, onderwijs, kinderopvang en circa 165 woningen, waaronder sociale en zorgwoningen. De school met bovengelegen appartementen is opgeleverd; het zorggebouw volgt medio 2025.
- Meerkerk – De Weide II
  Van 2024 tot 2028 bouwt Meerkerk 150 woningen, waaronder 45 sociale huurwoningen.
- Hei- en Boeicop – Achter van Zuilenstraat
  De gemeente ontwikkelt een kleinschalig woningbouwplan achter de Van Zuilenstraat in Hei- en Boeicop om te voorzien in de woningbehoefte van kleine kernen

- Voor 1 juli 2027 stelt de gemeenteraad de geactualiseerde Huisvestingsverordening Vijfheerenlanden 2027 vast.
- Uiterlijk 1 augustus 2026 stelt de gemeenteraad de aangepaste verordening nadeelcompensatie vast, waardoor een zorgvuldige en transparante afhandeling van nadeelcompensatieverzoeken wordt geborgd.

Hieronder staat drie afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- Uiterlijk 1 juli 2026 is de gebiedsvisie Leerdam vastgesteld.
- Vianen: Woningbouwontwikkeling Sluiseiland
  De gemeente heeft een ontwikkelaar geselecteerd voor het plan. De ontwikkelaar realiseert de woningen en is verantwoordelijk voor alle kosten die samenhangen met het plan. Ook de inrichting van de openbare ruimte wordt door de ontwikkelaar verzorgd. Het totale plan omvat 176 woningen. Deze zijn inmiddels allemaal opgeleverd. Het programma bestaat uit appartementen, herenhuizen en 39 CPO woningen (Collectief Particulier opdrachtgeverschap). Naar verwachting kan de exploitatie eind 2025 worden afgesloten.
- Voor 1 juni 2026 borgt de gemeenteraad de regierol van de gemeente bij de toekomstbestendige ontwikkeling van Parc Merwede door het vestigen van een voorkeursrecht op meerdere percelen nabij de Grote Kanaaldijk te Meerkerk.

Een duurzame toekomst

- Wij leggen de groene bufferzone bij Gaasperwaard I en III aan en streven naar het omvormen van 1.800 m2 verharding naar groen en 10.000 m2 gazon naar ecologische bermen.
- Wij werken samen met de Lokale Besturen Wind aan het opstellen van de project milieueffectrapportage (m.e.r.) voor de zoekgebieden wind Autena, Zijderveld en Tienhovenseweg om mogelijke aanvullende opwek verder in beeld te brengen.
- Wij geven uitvoering aan de Lokale Aanpak Isolatie via regionale samenwerking en lokale wijkaanpakken met energiecoaches. Met dit project verbeteren wij de isolatiewaarde van minimaal 850 woningen.
- Wij stellen het Warmteprogramma op waarin de gemeente strategische keuzes maakt in de warmtetransitie. Dit programma leggen wij ter vaststelling voor aan het college.

Hieronder staan drie afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- De gemeenteraad geeft uiterlijk in het vierde kwartaal van 2026 toestemming aan het college voor de liquidatie van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst regio Utrecht, zodat deze uiterlijk per 1 januari 2027 kan plaatsvinden.
- De gemeenteraad stelt de jaarlijkse kaderstellende en verantwoordingsstukken van de gemeenschappelijke regeling Waardlanden vast, inclusief benodigde wijzigingen in het juridische kader, en geeft daarmee richting aan beleid, uitvoering en financiële kaders van de regionale samenwerking.
- De gemeenteraad stelt de jaarlijkse kaderstellende en verantwoordingsstukken van de gemeenschappelijke regeling Gevudo vast, inclusief benodigde wijzigingen in het juridische kader, en geeft daarmee richting aan beleid, uitvoering en financiële kaders van de regionale samenwerking.

Verkeersveilig, leefbaar en bereikbaar

- In 2027 wordt het OV-beleidsplan vastgesteld door de gemeenteraad.
- Wij leggen het Ambitiedocument Broekgraaf-Noord ter vaststelling aan de raad voor.
- Wij leggen een voorstel aan de raad voor betreffende de mogelijke aanleg van een randweg Lexmond.
- Wij leggen een voorstel aan de raad voor betreffende het verbeteren van de spoorveiligheid in Leerdam.
- De gemeenteraad maakt de verdere uitwerking van de Regiohub Busstation Vianen als regionale OV-Hub mogelijk door het beschikbaar stellen van middelen en kaders voor de verkennings- en voorbereidingsfase, met het oog op het ontwikkelperspectief richting 2040.

Hieronder staan vier afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- Uiterlijk 1 april 2026 is het parkeerbeleidsplan voor Vijfheerenlanden vastgesteld inclusief maatregelenplan.
- Uiterlijk 1 april 2026 is het fietsbeleidsplan vastgesteld door de gemeenteraad.

- Voor 1 januari 2026 stelt de gemeenteraad de beleidsnota parkeernormen vast.
- Voor 1 augustus 2026 is de beleidsregel oplaadpunten elektrische auto's 2026 vastgelegd door het college.

Vitale landbouw in een aantrekkelijk buitengebied

- Indien de raad in 2025 het beleid voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB-beleid) vaststelt wordt dit in 2026 uitgewerkt en verwerkt in het Omgevingsplan.

6.4 Prestatie-indicatoren

In onderstaand overzicht treft u per beleidsthema de kritische prestatie-indicatoren (KPI's) aan. Daarbij is in de laatste kolom de herkomst van de KPI weergegeven. In dit programma worden drie afkortingen gehanteerd: WSJG (Waar Staat Je Gemeente), OV (overig) en W (wettelijk). Tijdens de behandeling van de 1e bestuursrapportage in de commissie Algemene Zaken van 25 juni 2026 en de raadsvergadering van 2 juli 2026 is afgesproken de KPI's verder door te ontwikkelen en hierover het gesprek met de auditcommissie te voeren. Daarbij wordt besproken op welke onderwerpen de raad wil monitoren en sturen en welke indicatoren daarvoor het meest passend zijn. De in deze bestuursrapportage opgenomen KPI's maken deel uit van dit ontwikkeltraject en bieden inzicht in de bruikbaarheid van de indicatoren voor monitoring en sturing.

Samen bouwen en wonen	Streefwaarde:	2022	2023	2024	2025	2026	Bron:
Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)	15-20	14,3	30,9	13,2	14,1	n.n.b.*	W
Nieuw gebouwde woningen	400-425	373	786	340	367	186**	OV
Nieuw gebouwde betaalbare woningen	265-300	238	201	129	141	n.n.b.*	OV
Woningen totaal per 1 januari	n.n.b.	24.611	25.013	25.850	26.185	26.574**	WSJG
Toegewezen huurders uit eigen gemeente (%)*	50	49	45	50	50	n.n.b.*	OV
Omvang planvoorraad t/m 2040	6.000	x	x	x	4.581	4.169**	OV
Aantal gehuisveste statushouders	97	65	117	92	95	71**	OV
Een duurzame toekomst	**Streefwaarde:**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**Bron:**
CO2-reductie: % reductive 2030 t.o.v. 1990	55	7,5	13	n.n.b.*	n.n.b.*	n.n.b.*	W
Aantal nieuw aangeplante bomen	705	415	882	171	523	92*	OV
Bijdrage RES (in TWh)	0,072	0,056	0,062	0,065	0,070	0,072	Motie
Huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	100	203	182	139	129,5***	n.n.b.*	W
Verkeersveilig, leefbaar en bereikbaar	**Streefwaarde:**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**Bron:**
Verkeersongevallen (per 100.000 inwoners)	x	29,5	29,7	23,5	n.n.b.*	n.n.b.*	WSJG

*peildatum 1 september 2026

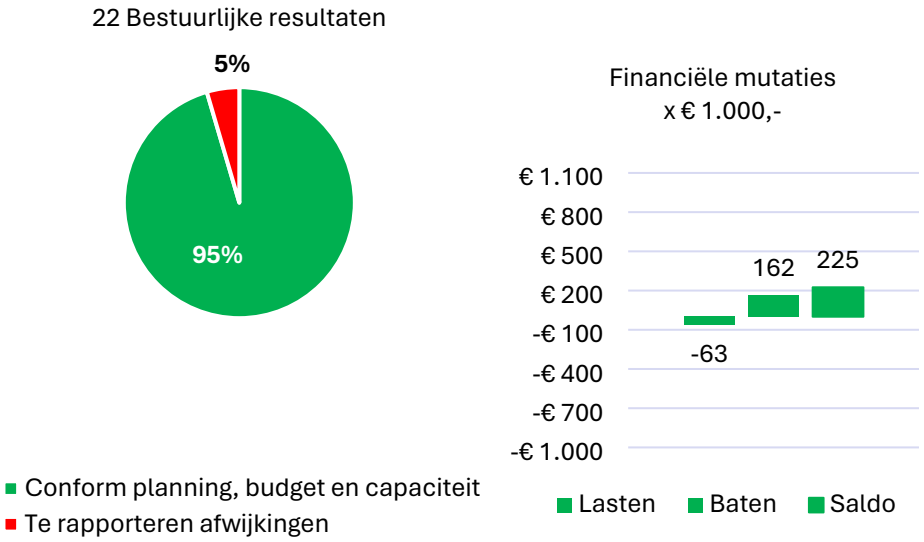
**peildatum 30 juni 2026

*** voor 2025 zijn een gemiddelde voor de vier deelnemende gemeenten in Waardlanden.

7. Programma E – Ontplooiing

7.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording

1. Dashboard

2. Bestuurlijke verantwoording

In programma E staan 22 bestuurlijke resultaten. Hiervan lopen 15 resultaten volgens **P**lanning en binnen het **B**udget en **C**apaciteit. 6 resultaten zijn afgerond. De uitzondering wordt hieronder toegelicht.

Rust, ruimte en recreatie

• Wij onderzoeken de wijze van samenwerken met Uiterwaarde BV en de deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling Lingegebied. De samenwerking willen we graag handhaven maar de manier waarop kan effectiever door de constructie eenvoudiger en minder zwaar te maken.	P	B	C

Het uittredingsplan van gemeente Molenlanden heeft vertraging opgelopen. Het gaat hen niet lukken om voor 1 januari 2027 uit te treden. Ze verzetten

deze datum daarom met 1 jaar, naar 1 januari 2028. Onduidelijk is nog of dit het proces, om voor de overgebleven 3 gemeenten over te gaan naar een bedrijfsvoering organisatie, daardoor wordt beïnvloed.

7.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)

E: 'Ontplooiing'	Lasten	Baten	Saldo	S/I
Mutaties tot 2e berap 2026	13.091	-3.668	9.423	
Actuele begroting 2026	**13.091**	**-3.668**	**9.423**	
Mutaties tot € 25.000	**57**	**0**	**57**	
Regionaal Archief Zuid-Utrecht	-4	0	-4	I
Onderhoudskosten bibliotheek Vianen	15	0	15	I/S
Onderhoudskosten Stadspodium GO in Leerdam	8	0	8	S
Onderhoudskosten Stadspodium GO in Leerdam	10	0	10	I
Dorpshuis 't Knooppunt Everdingen	6	0	6	S
Ijsclub Hagestein	5	0	5	S
Bijstelling budget Leerdamsport 55	-3	0	-3	S
Partycentrum het Dak In Leerdam	20	0	20	S
Mutaties van €25.000 tot € 50.000	**75**	**0**	**75**	
Versnelde afschrijving kunstgrasveld Lekvogels	40	0	40	I
Gymzaal KC Broekgraaf in Leerdam	35	0	35	S
Mutaties vanaf € 50.000	**-196**	**-162**	**-358**	
Uitbreiding zwemonderwijs SC Helsdingen in Vianen	0	-108	-108	S
Doorbelasting capaciteit zwemonderwijs	108	0	108	S
Treasury: rente en afschrijvingen programma E	-318	0	-318	I
Gymzaal Zwanengat in Vianen	14	-54	-40	S
Mutaties 2e berap totaal	**-63**	**-162**	**-225**	
Begroting na 2e berap	**13.028**	**-3.830**	**9.197**	

Per saldo is er sprake van een voordelig resultaat van € 225.000.

Omschrijving financiële mutaties in de tabel hierboven tot € 50.000 (vastgesteld door college).

Toelichting bij de financiële mutaties uit de tabel hierboven vanaf € 50.000 (vaststelling raad)

- Uitbreiding zwemonderwijs SC Helsdingen in Vianen, budgetneutraal 0

Om de toenemende vraag naar zwemlessen op te vangen en de wachtlijst te verkorten, investeren we in extra capaciteit voor het zwemonderwijs bij SC Helsdingen. Naar verwachting ronden twee medewerkers hun opleiding af in het najaar van 2026. Vanaf dat moment kan de capaciteit voor zwemlessen worden uitgebreid.
De uitbreiding leidt tot structureel hogere salariskosten van € 108.000 per jaar (programma F). Daartegenover staan structureel hogere opbrengsten uit zwemlessen van eveneens € 108.000 per jaar (programma E). Per saldo is deze uitbreiding daarom budgetneutraal.

Volgens de richtlijnen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden de salariskosten eerst

verantwoord binnen programma F. Vervolgens worden deze kosten volledig doorbelast naar programma E, omdat de werkzaamheden betrekking hebben op de sportaccommodaties. Hierdoor ontstaat binnen programma E een nadeel van € 108.000 en binnen programma F een voordeel van € 108.000. Voor de gemeentelijke begroting als geheel heeft deze administratieve verwerking geen financieel effect.

●	Gymzaal Zwanengat in Vianen	40 V

De exploitatie van gymzaal Zwanengat wordt geactualiseerd op basis van de gerealiseerde inkomsten en uitgaven van voorgaande jaar. De verhuuropbrengsten worden structureel verhoogd met € 54.000. Daarnaast wordt de raming voor energiekosten structureel verhoogd met € 14.000 om aan te sluiten bij de werkelijke kostenontwikkeling.

Investeringen programma E

- Verhoging voorbereidingskrediet sportcomplex Hei- en Boeicop

Het in juni 2023 door de gemeenteraad beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet voor het sportcomplex Hei- en Boeicop van € 200.000 is op dit moment nagenoeg volledig uitgegeven. De voorbereidingen zijn echter nog niet afgerond. Zo dient er onder andere nog een sonderingsonderzoek worden uitgevoerd om de kosten van de voorbelasting te kunnen bepalen. Tevens zijn er nog overleggen met de provincie over het weidevogelgebied en met boeren over de aankoop van de gronden. Om de voorbereidingen te kunnen afronden hebben we een aanvullend budget benodigd van € 60.000. Het in juni 2023 door de gemeenteraad beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet wordt gedekt uit de algemene reserve grondexploitatie. De nu voorgestelde kredietverhoging komt daarmee tevens in eerste instantie ten laste van de algemene reserve grondexploitatie. Als de ontwikkeling haalbaar blijkt, worden de voorbereidingskosten (nu in totaal geschat op € 260.000) verrekend met de grondopbrengsten uit de gronduitgifte. Dit kan zowel bij een grondexploitatie als bij een anterieure overeenkomst. De voordelen die daar uit voorkomen, worden dan weer in de algemene reserve grondexploitatie teruggestort.

- Extra investeringskrediet Glasblazerij

De walbescherming onder de kap van het pand van de glasblazerij in Leerdam is in slechte staat. Het zand spoelt weg en zorgt voor gevaarlijke situaties. De walbescherming maakt deel uit van de constructie van de glasblazerij. De kozijnen die op de walbescherming staan moeten worden verwijderd tijdens de werkzaamheden aan de walbescherming en worden na afronding teruggeplaatst. Voor de vervanging van de walbescherming is een extra krediet benodigd van € 180.000. Gelijktijdig worden de ruiten vervangen voor HR++ glas om aan de verduurzamingopdracht te voldoen. Alles wordt in 1 project uitgevoerd om de overlast voor de Glasblazerij te beperken en om ervoor te zorgen dat de veiligheid weer gewaarborgd is voor de komende jaren. De kosten voor vervanging van het HR++ glas komen ten laste van de investering die de gemeenteraad in 2024 beschikbaar heeft gesteld voor duurzaamheidsactiviteiten van de glasblazerij (Parisproof Glasblazerij Leerdam).

7.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma E

Sport en bewegen

- Wij stellen een visie op open sportparken op. Daarmee willen wij sport en bewegen toegankelijker maken en de maatschappelijke waarde van sportparken vergroten. Onderdeel hiervan is het Actieplan rookvrije sportparken.
- In 2026 stelt de gemeenteraad een plan vast voor de ontwikkeling van multifunctionele accommodaties op sportpark Blankensteijn in Vianen.
- In 2026 stelt de gemeenteraad een plan vast voor de ontwikkeling van club- en kleedgebouwen voor HSSC'61 in Hei- en Boeicop.
- In 2026 stelt de gemeenteraad, in samenwerking met LHV de Snoek, een gezamenlijke visie vast voor de herontwikkeling van het eiland in Leerdam.
- Wij stellen een visie op de gewenste exploitatie van gemeentelijke sportaccommodaties op.
- Wij leggen een kredietaanvraag voor de nieuwbouw van MFA Tiendweg aan de raad ter besluitvorming voor.
- Wij leggen een kredietaanvraag voor de uitbreiding van Sportpark Glaspark met een extra veld aan de raad ter besluitvorming voor.
- Wij leggen een kredietaanvraag voor het vervangen van de binnensportaccommodatie in Lexmond aan de raad ter besluitvorming voor.
- Wij stellen nieuwe nadere regels budgetsubsidies sport op, inclusief de eventuele financiële wijzigingen. Deze worden -indien nodig- voorgelegd aan de gemeenteraad.

Hieronder staat een afgerond resultaat in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- Wij leggen een kredietaanvraag voor het uitbreiden van de veldcapaciteit bij v.v. Ameide aan de raad ter besluitvorming voor.

Kunst en cultuur

- Wij investeren in de verduurzaming van de Glasblazerij/Houtloods in Leerdam als onderdeel van de verduurzamingsopgave van ons gemeentelijk vastgoed.
- Wij koppelen projecten in het kader van ons kunst- en cultuurbeleid aan de uitvoering van de gemeentelijke visie op de sociale basis.

Hieronder staan twee afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- Wij betrekken het Stedelijk Museum Vianen bij het voorstel dat wij aan de raad voorleggen betreffende de herbestemming van het Stadhuis Vianen.
- De gemeenteraad stelt de jaarlijkse kaderstellende en verantwoordingsstukken van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief Zuid-Utrecht (RAZU) vast, inclusief benodigde wijzigingen in het juridische kader, en geeft daarmee richting aan beleid, uitvoering en financiële kaders van de regionale samenwerking.

Rust, ruimte en recreatie

- Wij maken de ruimtelijke consequenties van het vastgestelde beleidskader verblijfsrecreatie concreet. Dit ter voorbereiding op de verwerking hiervan in het gemeentelijk Omgevingsplan.
- Wij willen meer data vergaren over dag en meerdaags-bezoek. Wij onderzoeken wat hier de beste tools en (ICT) manier voor is.
- Wij stimuleren de ontwikkeling (van bij voorkeur ambachtelijke) streekproducten.
- Voor 1 april 2027 is de pilot samenwerking tussen de marketingorganisaties van de gemeenten Molenlanden, Gorinchem en Vijfheerenlanden geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie wordt besloten of de samenwerking wordt voortgezet en op termijn formeel wordt vastgelegd.

Hieronder staan drie afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

- 20% van de inwoners herkent in 2025 het merk tussen Lek & Linge. In 2025 volgt een nieuwe meting.

- Voor 1 juli 2026 is het herinrichtingsplan Loswal in Ameide vastgesteld door het college.
- Voor 1 januari 2027 is de Uitvoeringagenda 2035 Groene Hart vastgesteld door het college.

7.4 Prestatie-indicatoren

In onderstaand overzicht treft u per beleidsthema de kritische prestatie-indicatoren (KPI's) aan. Daarbij is in de laatste kolom de herkomst van de KPI weergegeven. In dit programma worden drie afkortingen gehanteerd: WSJG (Waar Staat Je Gemeente), OV (overig) en W (wettelijk). Tijdens de behandeling van de 1e bestuursrapportage in de commissie Algemene Zaken van 25 juni 2026 en de raadsvergadering van 2 juli 2026 is afgesproken de KPI's verder door te ontwikkelen en hierover het gesprek met de auditcommissie te voeren. Daarbij wordt besproken op welke onderwerpen de raad wil monitoren en sturen en welke indicatoren daarvoor het meest passend zijn. De in deze bestuursrapportage opgenomen KPI's maken deel uit van dit ontwikkeltraject en bieden inzicht in de bruikbaarheid van de indicatoren voor monitoring en sturing.

Kunst en cultuur	Streefwaarde:	2022	2023	2024	2025	2026	Bron:
Aantal deelnemende scholen aan projecten cultuureducatie	36	x	33	33	33	n.n.b.*	OV
Aantal bezoekers musea en theaters**	82.000	x	75.000	79.000	84.000	n.n.b.*	OV
Rust, ruimte en recreatie	**Streefwaarde:**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**Bron:**
Aantal overnachtingen toeristenbelasting	x	x	x	x	x	n.n.b.***	OV

*peildatum 1 september 2026

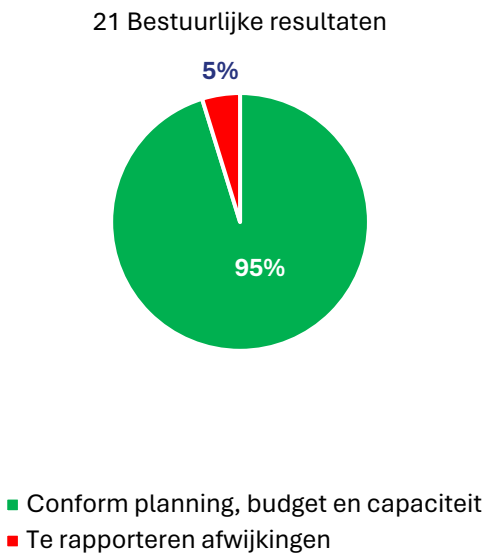
** Het aantal bezoekers van theater Helsdingen wordt niet geregistreerd.

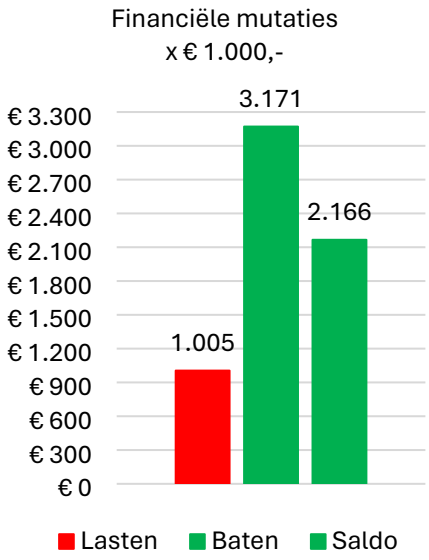
*** De KPI 'Aantal overnachtingen toeristenbelasting' is niet meetbaar op het gewenste niveau. Daarom wordt deze KPI met ingang van de begroting 2027 vervangen door nieuwe indicatoren die beter aansluiten bij de beschikbare gegevens en beleidsdoelstellingen.

8. Programma F – Financieel gezond

8.1 Beleidsinhoudelijke verantwoording

1. Dashboard

2. Bestuurlijke verantwoording

In programma F staan 21 bestuurlijke resultaten. 16 resultaten verlopen volgens **P**lanning en binnen het **B**udget en **C**apaciteit. 4 resultaten zijn afgerond. De uitzondering wordt hieronder toegelicht.

Financieel gezond

• Begin 2026 informeren wij de raad op basis van welke indicatoren wij de komende jaren de voortgang van “samen verder bouwen” gaan meten. Dit zal in ieder geval een combinatie zijn van meetbare indicatoren (als verbetering van dienstverlening, verbetering van medewerker tevredenheid en het percentage vermindering van inhuur) en	P B C

merkbare indicatoren (als verbetering samenwerking tussen teams, verbetering van feedback geven en een positieve beleving van werken bij Vijfheerenlanden).
In de paragraaf bedrijfsvoering van de programmabegroting 2027 wordt de actuele stand van Samen Verder Bouwen toegelicht en de verdere doorontwikkeling die in 2027 zal plaatsvinden. Onderdeel hiervan is ook een toelichting op de sturing van Samen Verder Bouwen en de indicatoren die hierbij worden gebruikt.

8.2 Financiële mutaties (bedragen x € 1.000)

F: 'Algemene dekkingsmiddelen (en overhead)'	Lasten	Baten	Saldo	S/I
Mutaties tot 2e berap 2026	32.784	-159.100	-126.316	
Actuele begroting 2026	**32.784**	**-159.100**	**-126.316**	
Mutaties tot € 25.000	**61**	**0**	**61**	
Bijstelling budget koffievoorzieningen	13	0	13	S
Gemeentewerf Vianen	23	0	23	I
Gemeentewerf Leerdam	5	0	5	I
Gemeentewerf Meerkerk	15	0	15	I
Bijstelling budget btw-controle	5	0	5	S
Mutaties van €25.000 tot € 50.000	**30**	**0**	**30**	
Optimalisatie agrarische objecten	30	0	30	I
Mutaties vanaf € 50.000	**914**	**-3.171**	**-2.257**	
Reis- en verblijfskosten personeel	150	0	150	S
Gemeentefonds meicirculaire 2026	0	-1.993	-1.993	I
Bijstelling opbrengsten BNG en Gevudo	0	120	120	S
Bijstelling onroerendezaakbelasting woningen	0	-340	-340	I/S
Suppletie omzetbelasting 2021-2023	0	-200	-200	I
Uitbreiding zwemonderwijs SC Helsdingen in Vianen	108	0	108	S
Doorbelasting capaciteit zwemonderwijs	-108	0	-108	S
Huisvesting specifieke doelgroepen en integratie (HSDI), budgetneutraal	0	305	305	I
Reservering Huisvesting specifieke doelgroepen en integratie (HSDI)	0	-305	-305	I
Voorlopige aanslag vennootschapsbelasting, budgetneutraal	672	0	672	I
Reservering voorlopige aanslag vennootschapsbelasting	0	-672	-672	I
Treasury: rente en afschrijvingen programma F	4	503	507	I
Vergoeding detachering en ziektekosten 2026	0	-500	-500	I
Investering doorontwikkeling sociaal team, budgetneutraal	88	0	88	I
Reservering versterking Sociaal Team	0	-88	-88	I
Mutaties 2e berap totaal	**1.005**	**-3.171**	**-2.166**	
Begroting na 2e berap	**33.789**	**-162.271**	**-128.482**	

Per saldo is er sprake van een voordelig resultaat van € 2.166.000.

Omschrijving financiële mutaties in de tabel hierboven tot € 50.000 (vastgesteld door college).

Toelichting bij de financiële mutaties uit de tabel hierboven vanaf € 50.000 (vaststelling raad)

- Reis- en verblijfskosten personeel 150 **N**

De reis- en verblijfskostenregeling binnen onze gemeente is lokaal bepaald en opgenomen in het personeelshandboek van Vijfheerenlanden. Hierin is opgenomen dat iedere werknemer in dienst van gemeente Vijfheerenlanden recht heeft op een reis- en verblijfskosten vergoeding voor woon-werkverkeer. Op het budget voor reis- en verblijfskosten worden onder andere de uitgaven met betrekking tot het woon-werkverkeer, de thuiswerk - en internetvergoeding en maaltijdvergoedingen verantwoord. Per mei 2026 is landelijk geadviseerd de reiskostenvergoeding met terugwerkende kracht tot 1 januari 2026 aan te passen (verhoging

fiscaal onbelaste vergoeding van € 0,23 naar € 0,25 per km.). Daarnaast heeft er een verhoging van de thuiswerkvergoeding plaatsgevonden en is er een toename in aantal (en afstand) te vergoeden km woon-werkverkeer. Door deze aanpassingen is het huidige budget niet toereikend en stellen we voor het budget structureel met € 150.000 te verhogen. Bij de verhoging is rekening gehouden met het feit dat in de loop van 2027 vanaf de locatie Leerdam gewerkt gaat worden.

●	Gemeentefonds meicirculaire 2026	1.993 **V**

De mutatie voor het uitkeringsjaar 2026 is gebaseerd op de uitkomsten van de meicirculaire 2026. Hierbij is aangesloten bij de Raadsinformatiebrief *Uitkomst meicirculaire 2026 jaarschijf 2026*, die in juni 2026 aan de gemeenteraad is verzonden. De meicirculaire 2026 leidt voor 2026 tot een positief financieel effect van € 1,7 miljoen. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de actualisatie van de uitkeringsbasis binnen het gemeentefonds, onder meer als gevolg van gewijzigde aantallen inwoners, jongeren en ouderen en de bijstelling van de aftrek voor de onroerendezaakbelasting (OZB). Tegenover deze hogere inkomsten staan diverse taakmutaties die uit deze middelen moeten worden bekostigd. Na verwerking van deze taakmutaties resteert voor 2026 een positief resultaat van €1,1 miljoen.

De belangrijkste taakmutaties hebben betrekking op:

- Kinderopvang pleegouders (€ 43.000);
- Participatie (€ 238.000);
- Alleenverdienersproblematiek (€ 166.000);
- Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (€ 41.000);
- IBO problematische schulden (€ 46.000);
- Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren (€ 29.000);
- Ondersteuning lokale partijen (€ 24.000);
- Afrekening taakmutaties voorgaande jaren (€ 78.000).

Een deel van deze middelen wordt in 2026 niet ingezet en valt daardoor vrij. Op basis van de specificatieoverzichten van augustus 2026 leidt de actualisatie van de aantallen binnen de verdeelmaatstaven van het gemeentefonds tot een aanvullende verhoging van de algemene uitkering van € 314.000, bovenop de effecten uit de meicirculaire 2026. Daarnaast worden de inkomsten uit het gemeentefonds met € 60.000 verlaagd als gevolg van

verrekeningen over voorgaande jaren. De mutatie wordt als incidenteel aangemerkt, omdat de effecten van de meicirculaire voor de jaren 2027–2030 direct in de begroting zijn verwerkt (zie ook de RIB). Voor programma F betekent dit een incidenteel voordeel van € 1,993 miljoen.

●	Bijstelling opbrengsten BNG en Gevudo	120 **N**

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) heeft in 2025 een nettowinst gerealiseerd van € 172 miljoen. Dit is € 122 miljoen lager dan in 2024, als gevolg van zowel externe factoren als bewuste strategische beslissingen. Een lager renteresultaat, een negatief resultaat op financiële transacties, hogere bedrijfslasten en bijzondere waardeverminderingen hebben bijgedragen aan de daling van de nettowinst. Hierdoor is het dividend dat de gemeente dit jaar heeft ontvangen lager uitgevallen. In 2025 ontving de gemeente € 209.000 aan dividend en in 2026 € 100.000. Daarnaast daalt de garantstellingsprovisie die de gemeente ontvangt van gemeenschappelijke vuilverwerking Dordrecht en omstreken (Gevudo) met 10%, van € 100.000 naar € 90.000, als gevolg van de verwatering van het aandeelhoudersbelang door de toetreding van Utrecht en Nieuwegein als aandeelhouders van Huisvuilcentrale (HVC). Als gevolg van deze ontwikkelingen wordt de raming van de dividendontvangsten voor 2026 neerwaarts bijgesteld. Zoals in de 1e Bestuursrapportage 2026 is aangegeven, ontving de gemeente een hoger dividend van Stedin (€ 350.000). Deze mutatie was aanvankelijk incidenteel verwerkt, maar dient structureel te worden opgenomen. Uit het halfjaarbericht van Stedin over de eerste helft van 2026 blijkt dat het resultaat 7% lager uitvalt dan in dezelfde periode van 2025. Voor de gemeente heeft dit financiële gevolgen: de structurele stijging van de dividendopbrengst wordt naar verwachting bijgesteld van € 350.000 naar € 250.000 per jaar. Deze hogere dividendontvangsten worden voortaan structureel in de begroting verwerkt. Ten opzichte van de begroting (inclusief de wijziging van € 350.000 uit de 1e bestuursrapportage 2026) ontvangt de gemeente in 2026 € 119.600 minder aan dividendinkomsten. Vanaf 2027 resteert structureel een voordeel van € 130.400 per jaar.

●	Bijstelling onroerendezaakbelasting woningen	340 **V**

Bij het bepalen van het tarief voor de onroerendezaakbelasting (OZB) wordt rekening gehouden met verschillende factoren, waaronder de

waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen, areaaluitbreiding, het aantal ingediende bezwaren tegen de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) en de indexatie. Voor de waardeontwikkeling wordt uitgegaan van prognoses van het taxatiebureau. Voor het tarief 2026 voor eigenaren van woningen is gerekend met een verwachte waardestijging van 10,95%. Bij de definitieve vaststelling van de WOZ-waarden 2026 is gebleken dat de werkelijke waardeontwikkeling 13,50% bedraagt.
Als gevolg van deze hogere waardeontwikkeling ontstaat incidenteel een meeropbrengst van € 273.000. Daarnaast is gebleken dat de areaaluitbreiding nog niet volledig was verwerkt in de tariefstelling voor 2026, hetgeen leidt tot een structurele meeropbrengst van € 67.000.

●	Suppletie omzetbelasting 2021-2023	200 **V**

Een belastingadvies bureau heeft voor de gemeente een controle uitgevoerd met betrekking tot de btw-verwerking binnen de administratie voor het boekjaar 2022 en het boekjaar 2023. Via een rapportage worden de constateringen en het financieel effect hiervan toegelicht en inzichtelijk gemaakt. Op basis van dit rapport dienen we een suppletie in bij de belastingdienst over de jaren 2021 tot en met 2023. De suppletie resulteert in een teruggave van circa € 200.000.

●	Uitbreiding zwemonderwijs SC Helsdingen in Vianen, budgetneutraal	0

Om de toenemende vraag naar zwemlessen op te vangen en de wachtlijst te verkorten, investeren we in extra capaciteit voor het zwemonderwijs bij SC Helsdingen. Naar verwachting ronden twee medewerkers hun opleiding af in het najaar van 2026. Vanaf dat moment kan de capaciteit voor zwemlessen worden uitgebreid.
De uitbreiding leidt tot structureel hogere salariskosten van € 108.000 per jaar (programma F). Daartegenover staan structureel hogere opbrengsten uit zwemlessen van eveneens € 108.000 per jaar (programma E). Per saldo is deze uitbreiding daarom budgetneutraal.

Volgens de richtlijnen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden de salariskosten eerst verantwoord binnen programma F. Vervolgens worden deze kosten volledig doorbelast naar programma E, omdat de werkzaamheden betrekking hebben op de sportaccommodaties. Hierdoor ontstaat binnen programma E een nadeel van € 108.000 en binnen programma

F een voordeel van € 108.000. Voor de gemeentelijke begroting als geheel heeft deze administratieve verwerking geen financieel effect.

● Huisvesting specifieke doelgroepen en integratie (HSDI), budgetneutraal	0

De budgetten voor huisvesting specifieke doelgroepen en integratie (HSDI) worden in de gemeentebegroting budgetneutraal geraamd. De gemeenteraad heeft uitgesproken dat de kosten voor de opvang HSDI volledig worden gedekt uit de hiervoor ontvangen rijksmiddelen. Deze budgetneutrale mutatie betreft een administratieve actualisatie op basis van de meest recente inzichten. Van de geraamde kosten in 2026 wordt € 305.000 gedekt uit de reserve huisvesting specifieke doelgroepen en integratie. Hiermee sluit de begroting beter aan op de verwachte inzet van de beschikbare middelen en reserves.

● Vennootschapsbelasting, budgetneutraal	0

Door hoge winstnemingen op de grondexploitaties over 2025 is de verwachte belastbare winst voor de jaren 2025 en 2026 door de Belastingdienst verhoogd. Dit heeft geleid tot de ontvangst en betaling van verhoogde voorlopige aanslagen over 2025 en 2026 ter hoogte van € 672.000. Aangezien deze aanslagen het gevolg zijn van winstnemingen op de grondexploitaties, en deze winsten uit deze grondexploitaties zijn toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitaties, worden ook de aanslagen vennootschapsbelasting gedekt door een onttrekking aan deze reserve. Het betreft hier voor beide jaren nog voorlopige aanslagen. Wanneer de aanslagen definitief worden vastgesteld, zal bij een eventuele teruggave of bijbetaling het bedrag eveneens worden verrekend met de algemene reserve grondexploitaties. Ten aanzien van de vennootschapsbelasting lopen er nog bezwaarprocedures met betrekking tot reclame-inkomsten over de jaren 2016 tot en met 2024. Deze worden pas afgewikkeld na uitspraken in diverse beroepsprocedures tussen gemeenten en de Belastingdienst.

● Vergoeding detachering en ziektekosten 2026	500 V

In de begroting 2026 zijn een tweetal budgetten opgenomen waarop de vergoedingen met betrekking tot detachering personeel/doorbelasting uren en ontvangen vergoedingen ziektegelden worden verantwoord. De ramingen zijn afhankelijk van de mate waarin incidenteel uren worden doorbelast aan exploitatiebudgetten en van het werkelijke aantal langdurig zieke

medewerkers binnen de organisatie. Op basis van de huidige stand van zaken stellen wij voor om de raming met betrekking tot de detacheringsvergoeding/doorbelasting uren te verhogen met € 400.000 en de raming met betrekking tot de vergoeding ziektegelden te verhogen met € 100.000 voor het jaar 2026.

• Investering doorontwikkeling sociaal team, budgetneutraal	0

Conform het collegebesluit inzake het Investeringsplan Sociaal Team en de hierover verzonden raadsinformatiebrief wordt uitvoering gegeven aan een tijdelijk ontwikkelprogramma voor de verdere doorontwikkeling van het Sociaal Team. De uitgavenbudgetten voor de inzet van de medewerkers die het investeringsplan gaan uitvoeren, worden in de periode 2026 tot en met 2029 met in totaal maximaal € 1,4 miljoen verhoogd. De voorgestelde dekking is een onttrekking van maximaal € 1,4 miljoen aan de Algemene Reserve Sociaal Domein. Hiermee verloopt deze mutatie budgetneutraal.
Op basis van de huidige inzichten wordt voorgesteld de onttrekking aan de reserve Sociaal Domein als volgt over de jaren te verdelen:

- 2026: € 88.000
- 2027: € 621.000
- 2028: € 473.000
- 2029: € 219.000

Omdat het programma een uitwerking betreft van door de raad vastgesteld beleid, worden de kosten van € 88.000 en de bijbehorende dekking ter besluitvorming aan de raad voorgelegd via de 2e bestuursrapportage 2026. De financiële gevolgen voor 2027 tot en met 2029 worden vervolgens meerjarig verwerkt in de programmabegroting 2027. De bovenstaande verdeling betreft een inschatting, waardoor de daadwerkelijke uitvoering van het programma kan afwijken van de huidige planning. Indien de realisatie aanleiding geeft tot een andere verdeling van de onttrekkingen over de jaren, worden de aangepaste bedragen via toekomstige bestuursrapportages ter besluitvorming aan de raad voorgelegd, met inachtneming van het maximale totaalbedrag van € 1,4 miljoen.

Investeringen programma F

- Verlaging investeringskrediet vervanging laptops en toebehoren 2026

De levensduur van laptops blijkt in de praktijk langer te zijn dan eerder werd aangenomen. Als gevolg hiervan zijn in 2026 minder vervangingen noodzakelijk dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Daarom kan het investeringsbudget voor 2026 met € 150.000 worden verlaagd. De hieruit voortvloeiende lagere kapitaallasten worden structureel verwerkt in de begroting 2027.

8.3 Bestuurlijke resultaten conform planning, budget en capaciteit programma F

Economie en werken

- Uiterlijk 1 januari 2029 is werklandschap IV in Meerkerk gerealiseerd.
- De gemeente heeft uiterlijk 1 januari 2027 de juiste basis voor het faciliteren van providers bij de landelijke uitrol van 5G.
- Wij passen het Omgevingsplan aan ten behoeve van de realisatie van het werklandschap Gaasperwaard II. Dit doen wij op basis van het medio 2026 vast te stellen stedenbouwkundig plan.
- Wij passen het Omgevingsplan aan ten behoeve van de realisatie van het werklandschap Gaasperwaard III. Dit doen wij op basis van het medio 2026 vast te stellen stedenbouwkundig plan.
- Samen met ondernemers maken wij bestaande werklandschappen toekomstbestendig. Daarbij is het onze doelstelling om bedrijfskavels beter te benutten via het verhogen van het bebouwingspercentage en de -hoogte. Daarvoor worden omgevingsplannen aangepast.
- Voor 1 juli 2026 stelt de gemeenteraad de gewijzigde verordeningen vast, waarmee de tarieven voor marktgelden en precariobelasting zijn geactualiseerd.

Financieel gezond

- Artikel 213a onderzoek programmering en beheersing van het gemeentelijk ICT-programma
- Artikel 213a onderzoek afvalstoffenheffing
- Eind 2026 informeren wij de raad over de uitkomsten van de eerste evaluatie van “samen verder bouwen”
- Het pijplijnoverzicht is een overzicht van meerjarig nog niet in de begroting opgenomen en dus nog niet geprogrammeerde projecten die wel een bepaalde bestuurlijke status hebben. Bijvoorbeeld omdat ze bestuurlijk onderwerp zijn van gesprek of een min of meer logisch gevolg zijn van visie of beleid. De eventuele toevoeging van projecten uit het pijplijnoverzicht naar de begroting is jaarlijks onderdeel van het begrotingsproces. Een op het pijplijnoverzicht opgenomen project is financieel dus nog niet gedekt en is bedoeld om een beeld te geven van de toekomstige investeringsbehoefte van onze gemeente. Het pijplijnoverzicht geeft daarmee een goed inzicht in de bestuurlijke en financiële opgave die de gemeente Vijfheerenlanden heeft, wat betreft de in

komende jaren inhoudelijk nog uit te werken, bestuurlijk af te wegen en eventueel in de begroting te verwerken projecten. Er kan een aantal redenen zijn waarom een project op het pijplijnoverzicht wordt opgenomen. Zo kan een project zijn opgenomen in een door de raad vastgesteld beleidsplan (bijvoorbeeld het integraal huisvestingsplan onderwijs) maar is het waarschijnlijke jaar van uitvoering van het project nog niet in de meerjarenraming van de Programmabegroting opgenomen (> 4 jaar). Ook kan er sprake zijn van projecten die inhoudelijk nog onvoldoende zijn uitgewerkt en waar nog belangrijke inhoudelijke keuzes door de raad moeten worden gemaakt, maar waarvan wel verwacht mag worden dat na het maken van deze keuzes, het project uitgevoerd gaat worden. Tenslotte kan er sprake zijn van door de raad vastgestelde visies (bijvoorbeeld dorpswoonvisies of gebiedsvisies), waarin gewenste ontwikkelingen of projecten worden omschreven die echter inhoudelijk nog wel gebiedsgericht moeten worden uitgewerkt, onderling geprioriteerd en financieel worden afgewogen binnen de meerjarig beschikbare middelen. Deze categorie is wellicht nog het meest vaag maar gezien de omvang van deze investeringen is het wel van belang dat ze vroegtijdig in beeld zijn.
• Wij actualiseren de financiële verordening, waarbij wij in het bijzonder aandacht besteden aan de verantwoording van de rechtmatigheid van lasten en baten en aan projectmanagement en -beheersing.
• Wij actualiseren de Nota reserves en voorzieningen.
• Wij gaan de concretisering en invulling van de gemeentelijke ombuigingstaakstelling actief monitoren en rapporteren daarover aan de raad bij de bestuursrapportages 2026 en in de jaarstukken 2026.
• Wij actualiseren ons financieringsbeleid en treasurystatuut.
• Voor 1 januari 2027 is de actualisatie van de Nota Samenwerking vastgesteld door de gemeenteraad.
• De gemeenteraad stelt de belastingverordeningen vast voor 1 januari 2027, waardoor de gemeentelijke belastingtarieven voor 2027 zijn geactualiseerd.

Hieronder staan vier afgeronde resultaten in de periode tussen 1 januari 2026 en de 2e bestuursrapportage 2026:

• Wij beoordelen of de huidige toegepaste indexfactor (CPI: consumenten prijsindex) nog wel de juiste is en leggen de resultaten hiervan aan de raad voor bij de Kadernota.

- Wij werken de verwachte financiële meeropbrengsten verbonden aan de realisatie van 400 nieuwe woningen per jaar meerjarig uit in meerdere scenario's. Wij rapporten hierover bij de Kadernota 2027.
- Voor 1 juni 2026 zijn de criteria aan de raad voorgelegd waarmee projecten worden geclassificeerd als groot, risicovol of complex, inclusief een heldere rolverdeling tussen raad, college en ambtelijke organisatie. Tevens wordt een voorbeeldlijst van projecten vastgesteld, die als basis dient voor een periodieke monitoring en rapportage, waarmee de grip op risicovolle projecten structureel wordt geborgd.
- Voor 1 juli 2026 stelt de gemeenteraad de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) 2026 vast en verwerkt de financiële consequenties daarvan in de meerjarenbegroting 2026 en verder.

8.4 Prestatie-indicatoren

In onderstaand overzicht treft u per beleidsthema de kritische prestatie-indicatoren (KPI's) aan. Daarbij is in de laatste kolom de herkomst van de KPI weergegeven. In dit programma worden drie afkortingen gehanteerd: WSJG (Waar Staat Je Gemeente), OV (overig) en W (wettelijk). Tijdens de behandeling van de 1e bestuursrapportage in de commissie Algemene Zaken van 25 juni 2026 en de raadsvergadering van 2 juli 2026 is afgesproken de KPI's verder door te ontwikkelen en hierover het gesprek met de auditcommissie te voeren. Daarbij wordt besproken op welke onderwerpen de raad wil monitoren en sturen en welke indicatoren daarvoor het meest passend zijn. De in deze bestuursrapportage opgenomen KPI's maken deel uit van dit ontwikkeltraject en bieden inzicht in de bruikbaarheid van de indicatoren voor monitoring en sturing.

Economie en werken	Streefwaarde:	2022	2023	2024	2025	2026	Bron:
Glasvezelaansluitingen - bedrijventerreinen (% van mogelijke aansluitingen)	100	50	80	95	100	100	OV
Glasvezelaansluitingen - bebouwde kommen (% van mogelijke aansluitingen)	100	10	20	30	95	99,9	OV
Glasvezelaansluitingen - buitengebieden (% van mogelijke aansluitingen)	100	30	50	50	85	98	OV
Ontwikkeling aantal banen	30.300	30.110	30.930	30.150	30.690	n.n.b.*	WSJG
Banen (per 1.000 inwoners van 15 en 64 jaar)	x	826,9	831,9	788,0	794,5	n.n.b.*	W
Netto arbeidsparticipatie (%)	x	74,0	75,1	75,5	75,2	n.n.b.*	W
Functiemenging (%)	x	55,0	55,3	53,8	54,0	n.n.b.*	W
Vestiging van bedrijven (per 1.000 inwoners tussen 15 en 64 jaar)	x	179,8	188,9	194,2	200,9	n.n.b.*	W
Demografische druk (%)	x	77,7	77,4	76,9	77,6	78,2	W
Gestarte vestigingen (per 10.000 inwoners)	x	127,4	131,2	118,4	114,5	53,3**	WSJG
Gestopte vestigingen (per 10.000 inwoners)	x	64,8	80,4	91,0	100,1	53**	WSJG
Financieel gezond	**Streefwaarde:**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**Bron:**
Solvabiliteitsratio (%)	minimaal 20	26,3	25,9	26,0	25,6	22,3*	WSJG
Netto schuldquote (inclusief uitgeleende gelden) (%)	90-130	75,3	70,0	57,63	57,3	80,8*	WSJG
Weerstandsratio	minimaal 2,5	2,86	2,65	2,74	2,86	2,86*	OV

*peildatum 1 september 2026

** Eerste halfjaar 2026

9. Begrotingswijziging

Gemeente: Vijfheerenlanden
Dienstjaar: 2026
Raadsvergadering 5 november 2026
Onderwerp 2e bestuursrapportage 2026

De begrotingswijziging volgend uit de 2e bestuursrapportage staat in de tabel hieronder. Op programmaniveau en uitgesplitst naar lasten en baten omdat dit het autorisatieniveau van de gemeenteraad is.

Tabel begrotingswijziging

	bedragen x 1.000	Mutaties 2e
Pr.	Omschrijving	berap 2026
A	Bestuur, dienstverlening en organisatie	802
B	Beheer en gebruik openbare ruimte	1
C	Sociaal Domein	8.009
D	Ruimtelijke ontwikkeling	5.324
E	Ontplooiing	-63
F	Algemene dekkingsmiddelen (en overhead)	1.005
	Lasten	**15.078**
A	Bestuur, dienstverlening en organisatie	-68
B	Beheer en gebruik openbare ruimte	-185
C	Sociaal Domein	-6.370
D	Ruimtelijke ontwikkeling	-6.437
E	Ontplooiing	-162
F	Algemene dekkingsmiddelen (en overhead)	-3.171
	Baten	**-16.393**
	Totaal resultaat	**-1.315**

Bijlage 1: Overzicht af te sluiten kredieten en overzicht nieuwe en te wijzigen kredieten

1A Af te sluiten investeringskredieten

Omschrijving	Raadsbesluit	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2e berap 2026	Restant na afsluiten	Gevolg voor jaarlijkse afschrijving	Gevolg voor jaarlijkse rente
Vervanging van oeverbescherming 2023	MJB 2023-2026/ RB 29-06-2023 - 1e berap 2023	448.000	448.000	0	0	0
Nieuwbouw Ebenhaëzerschool Leerbroek	RB 22-04-2021 / RB 08-02-2024	5.645.000	4.934.638	710.362	-17.759	-3.552
Voorbereidingskrediet uitbreiding De Kandelaar	RB 16-07-2020/ RB 16-12-2021	520.000	259.155	260.845	-6.521	-1.304
Aanleg wegen projecten 2025	MJB 2025-2028	1.423.773	722.042	701.731	-17.543	-3.509
Voorbereidingskrediet Noachschool	RB 9-6-2020/ RB 10-06-2021/ RB 09-04-2024 - jrk. 2023	403.996	425.048	-21.052	526	105
GRP gemalen 2024	MJB 2024-2027	760.000	759.181	819	-55	-4
Project Burggraaf Meerkerk Flexw.Oekr.	RB 05-06-2025	2.709.454	0	2.709.454	0	0
MHC Vianen Waterveld 2025	MJB 2025-2028	350.000	280.143	69.857	-6.986	-349
Everstein veld 2, kunstgras onderlaag 2025	MJB 2025-2028	400.000	284.006	115.994	-4.640	-580
SUVIS aanpassingen Ventilatie OHV	MJB 2023-2026	700.000	532.866	167.134	-11.142	-836
Project De Wilgenhoek/woonzorg	RB 04-02-2021	740.000	0	740.000	0	0
Aanschaf Ipads Raad VHL 2026	MJB 2026-2029	95.000	110.588	-15.588	3.897	78

1B Overzicht te wijzigen investeringskredieten

Omschrijving	Prg	Nog beschikbaar krediet	Nog uit te geven -/- nog te ontvangen	Voorstel krediet te muteren met	Gevolg voor jaarlijkse afschrijving	Gevolg voor jaarlijkse rente
Verlaging investeringskrediet vervanging laptops en toebehoren 2026	F	365.000	215.000	-150.000	-37.500	-750
Verhoging investeringskrediet sportcomplex Hei- en Boeicop	E	5.000	65.000	60.000	0	0
Extra investeringskrediet walbescherming Glasblazerij	E	0	180.000	180.000	6.000	900

De toelichting bij de voorgestelde wijzigingen staat bij de programma's onder het kopje Investeringen.

Bijlage 2: Overzicht structurele effecten

Bedragen x 1.000			
Programma A: Bestuur, dienstverlening en organisatie	**2027**	**2028**	**2029**
Wachtgeldregeling Wethouders	10	10	10
Verhoging bezoldiging politieke ambtsdragers	13	13	13
totaal programma A	**23**	**23**	**23**
Programma B: Beheer en gebruik openbare ruimte			
Actualisatie opbrengsten rioolheffing, budgetneutraal	0	0	0
Actualisatie opbrengsten afval, budgetneutraal	0	0	0
Onderhoudskosten watergangen en bermen, budgetneutraal	0	0	0
Bijdrage RegioDeal	-65	-65	-65
totaal programma B	**-65**	**-65**	**-65**
Programma C: Sociaal Domein inclusief onderwijs			
KC de Brink in Hoef en Haag	20	20	20
Kindcentrum Hagestein	30	30	30
Budget Jeugd	1.200	1.200	1.200
totaal programma C	**1.250**	**1.250**	**1.250**
Programma D: Ruimtelijke ontwikkeling			
Prullenbakkenvergoeding Verpact, budgetneutraal	0	0	0
Projectorganisatie Investeringsagenda Het Goede Leven, budgetneutraal	0	0	0
totaal programma D	**0**	**0**	**0**
Programma E: Ontplooiing exclusief onderwijs			
Uitbreiding zwemonderwijs SC Helsdingen in Vianen	-108	-108	-108
Doorbelasting capaciteit zwemonderwijs	108	108	108
Onderhoudskosten bibliotheek Vianen	15	0	0
Onderhoudskosten Stadspodium GO in Leerdam	8	8	8
Gymzaal Zwanengat in Vianen	-40	-40	-40
Dorpshuis 't Knooppunt Everdingen	6	6	6
Gymzaal KC Broekgraaf in Leerdam	35	35	35
Ijsclub Hagestein	5	5	5
Bijstelling budget Leerdamsport 55	-3	-3	-3
Partycentrum het Dak In Leerdam	20	20	20
totaal programma E	**46**	**31**	**31**
Programma F: Algemene dekkingsmiddelen (en overhead)			
Reis- en verblijfskosten personeel	150	150	150
Bijstelling budget koffievoorzieningen	13	13	13
Bijstelling opbrengsten BNG en Gevudo	-130	-130	-130
Bijstelling onroerendezaakbelasting woningen	-67	-67	-67
Uitbreiding zwemonderwijs SC Helsdingen in Vianen	108	108	108
Doorbelasting capaciteit zwemonderwijs	-108	-108	-108
Beheerskosten Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten	40	40	40
Bijstelling budget btw-controle	5	5	5
totaal programma F	**11**	**11**	**11**
Totaal begroting (programma's A t/m F)	**1.264**	**1.249**	**1.249**

Bijlage 3: Treasury: rente en afschrijvingen

In deze bijlage worden de gemeente brede kapitaallasten (afschrijving en rente) en rentebaten toegelicht. Dit vloeit voort uit de keuze om de resultaten op deze posten niet toe te lichten op elk programma afzonderlijk, maar als totaal. De financiële vertaling naar de programma's is overigens wel in de financiële tabel van ieder programma verwerkt.

Afschrijvingslasten: voordeel € 578.000

In de financiële verordening is opgenomen dat de afschrijving op de activa plaatsvindt, het jaar volgend op het moment van investeren. Hierdoor zijn de afschrijvingslasten over 2026 gebaseerd op de activa, zoals opgenomen in de jaarrekening 2025. De gemeenteraad heeft deze jaarrekening op 2 juli 2026 vastgesteld. Met dit gegeven kunnen de afschrijvingslasten over 2026 berekend worden. Het totaal aan afschrijving over 2026 komt uit op een totaalbedrag van € 12.139.000. In de begroting 2026-2029 zijn de afschrijvingslasten gebaseerd op de werkelijk geboekte activa plus de afschrijving op geplande investeringen. Voor een deel zijn deze geplande investeringen ook gerealiseerd in 2025. Echter voor een aantal investeringen zijn de uitgaven niet in 2025 gedaan. Deze uitgaven zullen in 2026 gedaan worden of zelfs in de jaren daarna. Hieruit volgt dat de begrote afschrijvingskosten in 2026 te hoog zijn. In totaal is in de begroting 2026 een bedrag van € 12.760.000 als afschrijvingsbudget opgenomen. Dit is € 621.000 te hoog begroot. Dit bedrag wordt deels verlaagd doordat de lagere afschrijvingslasten voor riolering voor € 43.000 worden gestort in de voorziening Riolering. Het voordeel op het begrote resultaat bedraagt dan € 578.000.

Rente lasten: voordeel € 664.000

Een rentevoordeel op de ontvangen rente is ontstaan door het aanhouden van een liquiditeitsoverschot via schatkistbankieren. Het liquiditeitsoverschot is het gevolg van achterblijvende investeringen. Voor de middelen die bij het schatkistbankieren worden aangehouden, wordt een rentevergoeding (dagrente) ontvangen. Deze rentevergoeding is afhankelijk van het rentebeleid van de ECB (Europese Centrale Bank). Het saldo van het liquiditeitsoverschot en de rentevergoeding levert in 2026 een incidenteel voordeel op de ontvangen rente op van netto € 985.000.

Dit bedrag is gebaseerd op de werkelijk ontvangen renteopbrengsten in het eerste halfjaar en een inschatting van de verwachte renteopbrengsten in het tweede halfjaar. Het tijdelijk liquiditeitsoverschot is het gevolg van het in 2021 afgesloten financieringsarrangement waarbij wij als gemeente wisten dat de bijbehorende investeringsuitgaven pas later zouden gaan plaatsvinden.
Een deel van het netto rentevoordeel is ontstaan op het taakveld riolering. Het gaat om een rentevoordeel van € 321.000. Bij taakveld riolering is er sprake van volledige kostendekking waarbij tussentijdse voor- of nadelen worden verrekend met de egalisatievoorziening riolering. Het rentevoordeel van € 321.000 die nu op het taakveld riolering is ontstaan, wordt bij deze bestuursrapportage daarom verrekend met de voorziening riolering.
Daarmee heeft het totale rentevoordeel van € 985.000 een positief effect voor het totale saldo op de begroting 2026 van netto € 664.000 (€ 985.000 minus € 321.000) die verrekend wordt met de voorziening riolering).

Tabel financiële effecten kapitaallasten per programma en voorzieningen

In onderstaande tabel zijn beide bovengenoemde effecten per programma en de mutaties die verband houden met reserves en voorzieningen weergegeven.

Programma (bedragen in euro's x 1.000)	Lasten	Baten
Kapitaallasten:		
Programma A, afschrijving	-33	0
Programma A, rente	-41	0
Programma B, afschrijving	-245	0
Programma B, rente	-534	0
Programma C, afschrijving	-153	0
Programma C, rente	-486	0
Programma D, afschrijving	-277	0
Programma D, rente	-25	0
Programma E, afschrijving	-45	0
Programma E, rente	-273	0
Programma F, afschrijving	132	0
Programma F, rente	-168	1.489
Programma F, rentebaten	0	-987
Programma F, beheerskosten SVN	40	0
Totaal programma's	**-2108**	**502**

Verrekend met mutaties in voorzieningen	Lasten	Baten
Programma B; afschrijving riolering	43	0
Programma B; rente riolering	321	0
Totaal uit voorzieningen	**364**	**0**
Mutaties in voorzieningen	**Onttrekking**	**Storting**
Voorziening riolering		364

De bedragen uit bovenstaande tabel zijn verwerkt in de diverse programma's. De toelichting vindt u in dit hoofdstuk.

Bijlage 4: Monitoring ombuigingsmaatregelen 2026 – 2029

Monitoring ombuigingsmaatregelen 2026 – 2029
In de Programmabegroting 2026–2029 heeft de gemeenteraad een ombuigingspakket vastgesteld bestaande uit 27 maatregelen. Inmiddels is voor alle maatregelen een realisatieplan opgesteld. Op ombuigingsmaatregelen met een hoog financieel belang en/of verhoogd risico wordt tweemaandelijks intern gestuurd via statusupdates. Over deze maatregelen – en over het totale ombuigingspakket – wordt via de reguliere P&C cyclus aan de raad gerapporteerd.
In begrotingsjaar 2026 is een om te buigen bedrag van € 6.150.000 opgenomen, oplopend tot ruim € 9 miljoen structureel vanaf 2029. In de 1e bestuursrapportage 2026 is dit bedrag naar beneden bijgesteld tot € 5.900.000. Per 1 september 2026 is circa 84% van het voor 2026 beoogde bedrag gerealiseerd dan wel bestuurlijk geborgd.
Concreet betekent dit dat per 1 september 23 van de 27 ombuigingsmaatregelen volledig zijn gerealiseerd, 1 maatregel voor de helft en 1 maatregel voor ongeveer 25%. In de bijgaande tabel is per maatregel weergegeven welk bedrag per 1 september is gerealiseerd en wat het ingeschatte risicoprofiel is (laag/gemiddeld/hoog). Wanneer een maatregel met een gemiddeld of hoog risico inmiddels volledig is gerealiseerd, dan is in dit overzicht de risico-inschatting aangepast naar laag (groen). Hierdoor kan het voorkomen dat kleuren zijn aangepast ten opzichte van het overzicht uit de 1e bestuursrapportage 2026.

Voor ombuigingsmaatregelen 14 (Leerlingenvervoer) en 17 (Besparingen op openeinderegelingen sociaal domein) is het risico hoog en blijft de realisatie in 2026 achter. Ten aanzien van leerlingenvervoer zijn de kosten dit jaar hoger dan verwacht doordat onze vervoerder veel extra kosten moet maken, buiten het contract om. Het niet vergoeden van deze kosten zou echter de continuïteit van het leerlingenvervoer in gevaar brengen. Na de start van het nieuwe schooljaar zal duidelijk worden of deze maatregel in 2026 definitief gerealiseerd kan worden. Hier komen wij in de slotwijziging op terug.

Ten aanzien van de besparing op openeinderegelingen is de ombuiging op de Wmo in 2026 gerealiseerd (dat is voor de helft van

het bedrag van deze ombuigingsmaatregel). In deze bestuursrapportage melden we een nadeel op de uitvoering van de Jeugdwet; hierdoor wordt de andere helft van de ombuigingstaakstelling (€ 300.000), dit jaar niet gerealiseerd.

Voor Ombuigingsmaatregel 24 (Efficiëntiemaatregelen) is in 2026 een projectstructuur ingericht die de organisatie ondersteunt bij het identificeren, realiseren en monitoren van efficiencymaatregelen. Vanuit deze aanpak zijn diverse acties opgestart, zoals het stroomlijnen van het uitgaande postproces en het automatiseren van administratieve processen binnen het sociaal domein. Tot en met september is circa € 60.000 van de taakstelling van € 250.000 gerealiseerd.
Het gerealiseerde bedrag blijft achter bij de oorspronkelijke verwachtingen. Dit komt enerzijds doordat 2026 een opstartjaar is en de financiële effecten van maatregelen slechts gedurende een deel van het jaar zichtbaar zijn. Anderzijds betreffen de besparingen deels uren binnen bestaande formatieplaatsen. Deze efficiencywinst kan niet altijd direct financieel worden verzilverd, omdat kleine besparingen in uren pas tot een financiële besparing leiden wanneer zij kunnen worden gebundeld of worden betrokken bij toekomstige invulling van vacatures.
De reeds gerealiseerde maatregelen en de potentie van de projecten die inmiddels in portefeuille zijn genomen, geven voldoende vertrouwen dat de structurele taakstelling van € 500.000 vanaf 2027 haalbaar is.

In de jaarrekening 2026 wordt opnieuw een geactualiseerd overzicht gegeven over de voortgang van het ombuigingspakket, op basis van de realisatie van de ombuigingstaakstelling voor het hele jaar. Vanaf de 1e bestuursrapportage 2027 rapporteren we over de voortgang van de ombuigingen voor begrotingsjaar 2027 (in totaal € 8.157.000).

MONITORING OMBUIGINGSMAATREGELEN 2026-2029

Nr	Omschrijving maatregel	Begroot 2026	Stand van zaken per 1-9-26 (2e BERA	Risico op financiële haalbaarhei
1	Strategie investeringsagenda aanpassen, opbouwen vanaf 2028	1.200	1200	Laag
2	Inspectiecyclus naar 4 jaarlijks (beheer openbare ruimte)	5	5	Laag
3	Beeld werklandschappen beheer openbare ruimte minimaal	150	150	Laag
4	Onkruidbestrijding	100	100	Laag
5	Uitvoering groenbeleidsplan koppelen aan vervangingsmomenten	-	0	Laag
6	Ieder kind een boom stoppen	30	30	Laag
7	Fasering amendement MJOP	710	710	Laag
8	Openbaar vervoer, onderzoek spoorveiligheid	20	20	Laag
9	Beinvloedbaar deel budget ruimtelijke ordening	20	20	Laag
10	Voorstudiebudget grondbeleid	38	38	Laag
11	1e uur bewegingsonderwijs, 25% vergoeden ipv 50%	135	135	Laag
12	Budget onderwijshuisvesting huren	40	40	Laag
13	Huishoudelijke Ondersteuning aanpassen (inclusief invoeren eigen bijdrage 2026)	250	250	Laag
14	Verlagen budget leerlingenvervoer	480	0	Hoog
15	Samenwerken preventieve Wmo-investeringen	-	0	Hoog
16	Beweging van individuele naar collectieve ondersteuning Wmo	-	0	Hoog
17	Besparing op uitvoering openeinderegelingen sociaal domein	600	300	Hoog
18	Inwonerinitiatieven	300	300	Laag
19	Gerealiseerde besparing ivm nieuwe exploitatieovereenkomst sportfondsen	60	60	Laag
20	Verlagen budget uitbestede werkzaamheden musea (gerealiseerd)	26	26	Laag
21	Informatiepagina Kontakt, halveren	35	35	Laag
22	Vennootschapsbelasting (gerealiseerde besparing)	60	60	Laag
23	Vermindering uitvoeringskosten (gemeentelijke) organisatie	741	741	Laag
24	Efficientiemaatregelen	250	60	Hoog
25	Besparing op huurkosten servicecentra	-		Laag
26	Verhoging leges op kostendekkend niveau	50	50	Laag
27	Verhogen OZB (4% in 2026 en nogmaals 4% in 2027, bovenop inflatie)	600	600	Laag
Totaal (*bedragen x 1.000 euro*)		**5.900**	**4.930**	

GEMEENTE
VIJF
HEE
REN
LAN
DEN

Gemeente Vijfheerenlanden
Voorstraat 30
4132 AS Vianen
T 088 - 599 7000
E info@vijfheerenlanden.nl
W vijfheerenlanden.nl

